

## Siyasal Vakfı Bülteni

Yıl:18, Sayı:30, Kasım 2010

Sahibi  
Siyasal Vakfı  
Yönetim Kurulu Adına  
Dr. Fahri SOLAK

...

Genel Koordinatör  
Seçit Ahmet İŞKİN

...

Katıda Bulunanlar  
Bünjamin KORKMAZ  
Erdal ŞERİFOĞLU  
Nurullah ÖZTÜRK  
Ömer KURU  
Sebahattin KAPLAN  
Sezai KAYA

...

Teknik Hazırlık  
Uygun Matbaacılık Ltd. Şti.  
Tel: 0212 451 65 11

...

Grafik-Tasarım  
Selahattin Gökse  
Tel: 0212 212 24 26

...

Adres  
Siyasal Vakfı  
Kalenderhane Mah. Darulelhan Sok.  
No: 8 Vezneciler /İSTANBUL  
Tel: (0 212) 511 32 20-21  
Faks: (0 212) 513 88 38  
(0 212) 521 25 77  
Ankara

...

Ankara  
Mustafa Ak  
Meşrutiyet Cad. 9/7  
Kızılay/Ankara  
Tel: (0 312) 425 36 34

...

e-mail  
siyasal@siyasalvakfi.org

...

web  
www.siyasalvakfi.org

...

Siyasal Vakfı Bülteni ücretsizdir.  
Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir. Yayımlanan  
yazıların sorumluluğu yazarlarına aittir.

## Saygıdeğer Mensuplarımız,

Yeni bir Bülten ile merhaba...

Bültenimizin bu sayısının Vakıftan Haberler bölümünde Vakfımızca gerçekleştirilen konferanslar, ziyaretler ve diğer etkinliklerle ilgili bilgileri bulacaksınız.

Camiamızdan bölümünde 1988 mezunu Sayın **MUSTAFA ADIGÜZEL**'i konuk ettik.

Ekonomi Bölümünde **Sezai KAYA**, 2009 yılı ithalat-ihracat verilerini kullanarak Türkiye'nin üretim-tüketim dengesinin fotoğrafını çekiyor. **KAYA**, bu çalışmasında Türkiye'nin neleri ithal, neleri ihraç ettiğine ilişkin değerlendirmelerde bulunuyor.

Araştırmalar bölümünde **Aslan YAMAN**, ilginizi çekeceğini düşündüğümüz "**İ.Ü.Siyasal Bilgiler Fakültesi Mezunlarına Yönelik Ampirik Bir Araştırma**" başlıklı yazısında; Fakültemiz mezunlarına ilişkin çok farklı açılardan yapılan araştırma sonuçlarını sizlere sunuyor.

Araştırmalar bölümünün bir diğer yazısında **Mahmut KOTAN**, 01.10.2008 tarihinde yürürlüğe giren 5510 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile birlikte getirilen kadın sigortalılara doğum borçlanması hakkının beklentilere cevap verip vermediğini irdeledi.

Yöneticinin Köşesi bölümünde **Dr. Resul KURT** toplam nüfus içindeki oranı % 12'yi bulan özürülülerin emeklilik durumunu ele alırken, **Dr. Mahmut DEMİRKAN** çalışanların sadakati üzerine değerlendirmelerde bulundu.

Siyasi Analist **Ahmet Cem ÖZEN**, Sanal Dünya Bölümünde "**Sosyal Ağ Paylaşımı**" başlığını taşıyan yazısında; internetin başlıca boş zaman geçirme kaynağı olmasıyla birlikte insanların gerçek hayattaki ilişkilerini haberleşme ötesi bir olguyla internete taşıdığına ve yeni bir dünyaya kapıların açıldığına vurgu yaptı.

Bültenimizin bir sonraki sayısında görüşmek dileği ile selam ve saygılarımızı sunarız.

Seçit Ahmet İŞKİN  
Başkan Yardımcısı

## Vakfımızın İstanbul İftarı ve Olağan 10. Genel Kurulu Gerçekleştirildi



21 Ağustos 2010-Cumartesi günü vakfımızın Geleneksel İftarıyla birlikte 10. Olağan Genel Kurul Toplantısı da gerçekleştirilmiştir. İstanbul yanında başta Ankara ve Kocaeli olmak üzere Anadolu'nun değişik şehirlerinden 700'e yakın mezunumuzun katıldığı iftar ve genel kurul programı samimi bir ortamda olgunlukla tamamlanmıştır.

Vakfımız Yönetim Kurulu Başkanı Sayın **Dr. Fahri SOLAK** genel kurul programına katılan misafirlerimize şu şekilde seslenmiştir;

*Saygıdeğer mensuplarımız, kıymetli misafirler, sevgili öğrenciler, Öncelikle Ramazanınızı tebrik eder, vakfımızın geleneksel iftar programına ve 10. Genel Kuruluna teşriflerinizden dolayı şükranlarımızı*

*sunarız.*

*Ramazan ayının bereketinin en somut olarak yansıdığı alanlardan biri de iftar sofralarının bolluğu olarak karşımıza çıkıyor. Sadece bugün için İstanbul'da davetli olduğumuz 5 kurum iftarı var. Eminim misafirlerimiz arasında daha fazla davet aldığı halde aramızda bulunmayı tercih eden dostlarımız bulunmaktadır. Bütün iftarların hayırlara vesile olmasını diliyor ve davetimize icabetlerinden duyduğumuz memnuniyeti bir kez daha ifade etmek istiyorum.*

*İ.Ü. Siyasal Bilgiler Fakültesi mezunları tarafından 1992 yılında kurulan ve bu yıl 18. yılını kutlayan Siyasal Vakfı, sosyal sorumluluk bilinciyle ülkemize ve milletimize maddi ve manevi alanlarda katkıda bulunmak gayreti içindedir.*

*Başlangıçta bir mezunlar vakfı formatında kurulan ve üye sayısı onlu rakamlarla ifade edilen vakfımız, bugün 1.650'ye yaklaşan nitelikli üyesi yanında, 8-9 bölgeye yayılan faaliyetleri, ulusal ölçekte kurulmuş kurum ve kuruluşlarda üstlendiği etkin rollerle bu formatı fazlasıyla geride bırakmış bulunmaktadır. Bir fikir vermesi açısından zikretmek gerekirse, mensuplarımızın 583'ü İstanbul'da, 332'si Ankara'da, 48'i Kocaeli ve civarında, 35'i İzmir ve civarında, 30'u Trabzon ve civarında ve sırasıyla Erzurum, Konya, Bursa ve Antalya gibi iller olmak üzere 2/3'si dokuz il ve bölgede yoğunlaşmaktadır. Diğer taraftan vakfımız Türkiye Gönüllü Teşekküller Vakfı, Filistin Dayanışma Platformu, Sivil Dayanışma Platformu, İslam Dünyası Sivil Toplum Kuruluşları Birliği, Ortak Akıl Hareketi gibi ulusal ve uluslararası oluşumlarda yer almış ve çalışmalarına aktif katkı sunmuştur.*

*Başlangıçtan bugüne kadar başta doğal çevremiz olan mezun ve öğrencilerimiz olmak üzere, her birimizin yetişmesinde katkısı olan ebeveynlerimiz ve milletimize karşı sorumluluklarımızın yerine getirilmesi görevi bilinmiş, bir sivil inisiyatif olmanın gereklerine dikkat edilerek taşınan misyonun ifasına dönük çok sayıda çalışma gerçekleştirilmiştir.*

Vakfımızın son dönemde gerçekleştirdiği çalışmalar, programımızın ikinci kısmında sizlere detaylarıyla sunulacağından bunları sıralayarak vaktinizi almak istemiyorum. Sadece şu kadarını paylaşmak isterim. Vakfımıza Ankara'da kalıcı bir mekan oluşturma çalışmaları sonuçlanmak üzere ve nasipse yakında bir Ankara konağı restore edilerek hizmetinize sunulacaktır. Yine İstanbul'daki mekânımızın da bitişikteki tarihi yapı ile genişletilmesi gayretleri sürmektedir. Her iki hususta da sizlerin katkı ve desteklerini bekliyoruz. Birleşmek ve birlikteliği sürdürmek aşamalarını yüz akıyla geride bırakmış olan camiamızın, birlikte çalışma başansını da aynı hasbille göstericeğine inanıyorum.



### Sevgili Dostlar,

Bugün gelinen noktaya bakıldığında Siyasal Vakfı, sayıları 1.600'ü aşan ve her alanda ve kademede önemli başarılarla imza atmış mensuplarından ve kendilerinden önceki nesiller gibi sorumluluk üstlenmek üzere yetişen bursiyer öğrencilerden oluşan insan gücü ile güçlü ve sürekliliği olan bir toplumsal organizasyon haline gelmiştir. Şu tablo sahip olunan insan gücünün zenginliğini açık bir şekilde göstermektedir: Mensuplarımızdan kamu sektöründe görev yapan toplam 958 kişi sırasıyla Mülki İdare sınıfı (157), Akademik personel (130), Müfettiş (121), Uzman (110), Yerel Yönetim Çalışanı (106), Kontrolör (60), Sayıştay Denetçisi (40), İdari hakim (33) ve emniyet teşkilatı mensubu (12) gibi meslek dallarında yoğunlaşmaktadır. Özel Sektörde çalışan 594 mensubumuz ise, firma yöneticisi (260), Banka-Finans sektörü (173), Mali Müşavir (84) ve İşadamı (70) olarak meslek hayatlarını sürdürmektedirler. Bu tablo kendi sinerjisini yaratacak ve doğal sürecinde kartopu etkisi ile bu rakamlar hızla artacaktır.



Bu çerçevede, "güç üretme ve gücü kutsama" değil, "saygınlık üretme" önceliği ile hareket edecek mensuplarımızın, milletimizin meselelerine sahip çıkacaklarına ve ülkemizi uluslararası düzeyde üst sıralara taşıyacak işlere imza atacaklarına inanıyoruz. Uluslararası bir haber dergisi tarafından yapılan Dünyanın En İyi Ülkeleri araştırmasında, Türkiye eğitim kalitesi sıralamasında 53., sağlık hizmetleri sıralamasında 42., 100 ülke arasında genel sıralamada ise 52. sırada gösterilmektedir. Takdir edersiniz ki bu durum tatmin edici olmaktan uzaktır. Bu noktada kaç kaymakamımız, kaç genel müdürümüz vb. oldu gibi nicelik odaklı değil, nitelik odaklı düşünme ve davranma yoluyla yukarıdaki sıralamayı en kısa sürede değiştirme gayretinde içinde olmalıyız.







## Popülizm Baskısında Sosyal Devlet: Türkiye'de Sosyal Yardım Çalışmaları

Fakültemiz 1985 mezunu, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürü Aziz Yıldırım, "Popülizm Baskısında Sosyal Devlet: Türkiye'de Sosyal Yardım Çalışmaları" başlıklı konferansta Siyasal Vakfı mensupları ve öğrencilerle bir araya geldi.

Siyasal Vakfı merkezinde gerçekleştirilen konferansta Yıldırım, genel müdürlüğün çalışma sistemi ve gündemdeki konularla ilgili detaylı açıklamalarda bulundu. İl ve ilçelerdeki mülki idare amirlerinin başkanlığında kurulan vakıflar aracılığıyla çalışmaların yürütüldüğünü ifade eden Yıldırım, yaklaşık 2 milyar lira olan bütçelerinin %50 sinin eğitime ayrıldığını belirtti.

Aziz Yıldırım sorulan bir soru üzerine geçen yıl Tunceli'de dağıtılan beyaz eşya konusuna da değindi. Tunceli'de uygulanan projede vatandaşlara ihtiyaçlarının ne olduğunun sorulduğunu ve ne istiyorlarsa onun vatandaşlara verildiğini belirtti. Bu kapsamda beyaz eşyadan ev onarım yardımına, asker maaşından sağlık harcamaları yardımına kadar bir çok konuda vatandaşlara yardımlarda bulunulduğunu ifade etti. Aynı zamanda bu projenin Tunceli'nin yanı sıra bölgedeki bir çok ilde eşzamanlı olarak uygulandığını da belirtti.



## Keşmir Konferansı Yapıldı

Dünyanın kanayan en eski yaralarından birisi olan Keşmir sorunu, Siyasal Vakfında düzenlenen konferansta bir kez daha masaya yatırıldı. Keşmir Konseyi (Kashmir American Council) Başkanı Dr. Ghulam Nabi Fai tarafından düzenlenen programa Siyasal Vakfı mensupları ve öğrencilerinin yanı sıra birçok yerli ve yabancı konukta katıldı. Sayın Dr. Ghulam Nabi Fai'nin Vakfımızda gerçekleştirdiği konuşmanın tüm metnini aşağıdaki linkte bulabilirsiniz.

[www.siyasalvakfi.org/images/stories/kesmir\\_siyasa\\_.pdf](http://www.siyasalvakfi.org/images/stories/kesmir_siyasa_.pdf)



## RTÜK Başkanı Prof. Dr. Davut DURSUN Ankara Grubumuzun Konuğu Oldu

Vakfımız Ankara Grubunca düzenlenen aylık toplantılar devam ediyor. Estergon Kalesi Kümbet I'de gerçekleştirilen Ekim 2010 toplantısının konuğu RTÜK Başkanı Prof. Dr. Davut DURSUN oldu.



RTÜK Başkanı Prof. Dr. Davut DURSUN, moderatörlüğü RTÜK İzleme ve Değerlendirme Dairesi Başkanı mensubumuz Dr. Nurullah ÖZTÜRK tarafından yapılan "Medya ve Siyaset" başlıklı sunumunda, Osmanlı medyasının oluşumundan modern Türk medyasının çoğulculaşmasına, medya ve siyasetin birbirini dönüştürmesinden medyanın demokratikleşmedeki rolüne kadar geniş bir ufuk turu yaptı.

Hem akademik kimliğinden hem de sektörün düzenleyici ve denetleyici kurumunun başkanı kimliğinden kaynaklanan birikimlerini paylaştığı sunumunun ardından mensuplarımızın konuya ilişkin sorularını cevaplayan Prof. Dr. DURSUN'a, Keçiören Belediye Başkanı Mustafa AK tarafından gecenin anısına teşekkür plaketi takdim edildi.

## Ahilik Teşkilatı Ve Anadolu'nun Türkleşmesi Toplantısı (Kocaeli Grubu)

Dönem Başkanlığını Kocaeli Defterdarı Süleyman DAL'ın yaptığı İstanbul Siyasal Bilgiler Fakültesi Mezunları Kocaeli Grubu, Sakarya Üniversitesi öğretim üyesi Yard. Doç. Dr. Haşim ŞAHİN'i konuk etti. İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Mezunları Kocaeli Grubunca düzenlenen "Ahilik Teşkilatı ve Anadolu'nun Türkleşmesi" konulu toplantı Seka Park Otel Restaurant'ta düzenlendi. Toplantıya Kocaeli Valisi Ercan TOPACA da katıldı.

Toplantıda söz alan Dönem Başkanı ve Kocaeli Defterdarı Süleyman DAL, İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Mezunları Kocaeli Grubu olarak daha önce düzenlenen "Bir Yönetim Modeli Olarak Süleymaniye", "Küresel Kriz ve Bankacılık Sistemi", "Ermeni Sorununa Tarihsel Bir Bakış" konulu konferanslarla ve diğer toplantı ve seminerlerle hem mesleki ve güncel konularda bilgi ve birikimlerin paylaşıldığını hem de İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Mezunları Kocaeli Grubu olarak birlik ve beraberliğin sürekliliğine katkı sağlandığını belirtti.

Ahiliğin, bir esnaf dayanışma teşkilatı olduğunu ve Anadolu'da yaşayan Türkmen halkını sanat, ticaret ve ekonomi gibi çeşitli meslek alanlarında hem ekonomik hem de ahlaki yönden yetiştiren ve çalışma yaşamını iyi insan meziyetlerini esas alarak düzenleyen bir örgütlenme olduğunu söyleyen Dönem Başkanı Defterdar DAL, günümüzün esnaf odalarına benzer bir işlevi olan Ahiliğin iyi ahlakın, doğruluğun, kardeşliği

ve yardımseverliğin birleştiği bir sosyo-ekonomik düzen olduğunu ifade etti.

köylere kadar yayılarak Anadolu'nun daha kısa sürede Türkleşip İslamlaşmasını sağladığını ve göçebe Türkmenlerin yerleşik hayata geçirilmesiyle hem İslami uyumun kolaylaştığını hem de Türk şehirciliğinin hız kazandığını anlatan Dönem Başkanı Defterdar DAL, Türk esnaf ve sanatkârları arasında sağlanan dayanışma sayesinde Ahiliğin önemli bir güç haline gelerek asayişin bozulduğu zamanlarda otoritesini yürütüp dini-ahlaki yapının korunmasını sağladığını belirtti. Bugünün şartlarında bile, "Toplumsal sorumluluk, Hizmette mükemmellik, Dürüstlük ve doğruluk, Ortak yaşama "gibi Ahilik düzeninin çekirdek ilkeleri ile örnek bir 'yatay örgütlenme' toplum hareketini şekillendirdiğini ve bu yönüyle 2000'li yıllar için bile ileri bir örgütlenme modeli sunduğunu söyleyen Defterdar DAL, bu değerlerimizle bugünü anlamanın, geleceğe hazırlanmanın ve geleceğe giden yolda geçmişten güç ve ders almanın önemini vurguladı.

Dönem Başkanı Defterdar DAL daha sonra toplantıya katılan Sakarya Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü Ortaçağ Tarihi Anabilim Dalı öğretim üyesi Yard. Doç. Dr. Haşim ŞAHİN'e bilgi ve birikimlerini paylaşmasından dolayı duyduğu memnuniyeti ifade ederek katılımlarından dolayı başta Kocaeli Valisi Ercan TOPACA olmak üzere herkese teşekkür etti.



## Tebrik Ziyaretleri

Vakfı Ankara Grubunca, Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığında Müsteşar Yardımcılığı görevine atanan Doç. Dr. Kudret BÜLBÜL'e (1991) tebrik ziyareti gerçekleştirildi ve ziyaretin anısına bir plaket takdim edildi.



Siyasal Vakfı Ankara Grubunca, Kuveyt Türk Katılım Bankası Balgat Şubesi Müdürü mensubumuz Ali ŞENTÜRK (1989) ziyaret edildi.





## Vakfımızın Ankara İftarı Yapıldı

Vakfımızın Ankara iftarı 28 Ağustos 2010 tarihinde Keçiören'de yapıldı. İftara Devlet Bakanı Hayati Yazıcı, AK Parti Genel Başkan Yardımcısı Reha Denemeç ve çok sayıda mezunumuz katıldı.

Program Devlet Bakanı Hayati Yazıcı, AK Parti Genel Başkan Yardımcısı Reha Denemeç, Keçiören Belediye Başkanı Mustafa Ak ve Vakıf başkanımız Fahri Solak'ın konuşmalarının ardından, Estergon Kalesinde sahura kadar sürdü. İftara Ankara dışında İstanbul başta olmak üzere çok sayıda ilden katılım oldu.



## 2010 İzmir Grup İftarımız gerçekleştirildi

Vakfımızın İzmir Grubu İftarı 25 Ağustos 2010 tarihinde, Dokuz Eylül Üniversitesi Rektörlük Binası Kafeteryası VIP Salonunda gerçekleştirildi. İftara mezunlarımız yanında il protokolünden misafirlerimiz de katıldı.

Katılımcılar Siyasal Vakfının çalışmalarından ve birlikte memnun olduklarını ifade ettiler. 2009 mezunumuz Zehra Canpolat yeni mezun olması hasebiyle kısa bir konuşma yaparak Fakültemizin son durumu hakkında bilgi verdi.



İftar haricinde tekrar buluşma temennileri ile sona eren iftarımıza, Akın Güner (SGK Müfettişi), Ali Nişancıoğlu (işadamı), Alpaslan Gazi Ağca (SMMM Muhasebe Müdürü), Arif Zencirci (Sayıştay Denetçisi), Cafer Sanlı (Çeşme Kaymakamı), Dursun Kayış (yönetici), Fatih Aras (Bankacı), Ferruh Çınar (Bankacı), Gülten Gültekin (D.E. Üniversitesi Genel Sekreter Yrd.), Hasan Gelmez (Gümrük Müfettişi), İbrahim KEKLİK (Aliağa Kaymakamı), İhsan Çelikdemir (Dokuz Eylül Üniversitesi Rektör Danışmanı), İlhan Dinç (Vergi Hakimi), İsmail Çelik (Milli Emlak Başkontrolörü), Kaan Seyhan (Bankacı), Mustafa Aydın (Mahalli İdareler Kontrolörü), Mustafa Sarıaslan (Bankacı), Mustafa Türkkaş (Başbakanlık uzmanı), Nazım Bütün (Gümrük ve Muhafaza Başmüdürü), Osman Aslan Canbaba (Narlidere Kaymakamı), Osman Canbolat (Aliağa Müftüsü), Özgür Hakan Çavuş (SGK Başmüfettişi), Prof. Dr. Ayşegül YILDIZ (Psikiyatist), Prof. Dr. Tülay Canda (D.E. Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekanı), Prof. Eyüp Hazan (Dokuz Eylül Üniversitesi Hastanesi Başhekim), Remzi Aydoğdu (SGK Başmüfettişi), Şaban Kırangıç (Gazemir Belediyesi), Tahsin Kurtbeyoğlu (Menderes Kaymakamı), Veysel ÇETİNDAG (SGK Başmüfettişi), Yunus KARSLI (Dokuz Eylül Tıp Fak. Sekreteri V.), Yüksel Topal (Kemalpaşa Kaymakamı), Zehra Gül CANBOLAT, Zeynel Bakıcı katıldılar.



## 2010 Kocaeli Grup İftarımız Yapıldı

*İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'nden çeşitli dönemlerde mezun olanların oluşturduğu İstanbul Siyasal Vakfı Mezunları; Kocaeli Grubu, geleneksel olarak sürdürdükleri etkinliklerine aralıksız olarak devam ediyor. Grup son olarak İzmit'te düzenlenen iftar yemeği ile bir araya geldi.*



*Grubun dönem başkanı Kocaeli Defterdarı Süleyman DAL' ın ev sahipliğinde Sekapark Yağmur Restaurantta düzenlenen iftara, Kocaeli Valisi Ercan TOPACA, Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Genel Sekreteri Ersin YAZICI ve Siyasal Vakfı Başkanı Fahri SOLAK, İstanbul Defterdarı Bekir BAYRAKDAR, Başbakanlık Özürlüler İdaresi Başkanı Bekir KÖKSAL, Kartepe Kaymakamı Mustafa ÜNALDI, Başiskele Kaymakamı Selami AYDIN, Kandıra Kaymakamı Hamza ERKAL, Altınova Kaymakamı Cemal ŞAHİN, Kocaeli 2. İdare Mahkemesi Başkanı Cihan MEZKIT, Vakıfbank Adapazarı Şube Müdürü ve Siyasal Vakfı Yönetim Kurulu Üyesi Ahmet ŞAHİN, İSU Genel Müdür Yardımcısı Nazır ESİRCİ, Kocaeli Üniversitesi Öğretim Üyesi Yrd. Doç. Dr. Ali Talip AKPINAR, Altınal A.Ş. Genel Müdür Yardımcısı Ahmet KARADAG, Büyükşehir Belediyesi Strateji Geliştirme Dairesi Başkanı Bayram ÇOLAKOĞLU, Türkiye İş Bankası Alemdar Şube Müdürü Salih KABAL, Kent Konut Satış ve Pazarlama Müdürü Bayram KARAKUŞ'un da aralarında bulunduğu Kocaeli, Sakarya, Yalova, Ankara ve İstanbul illerindeki mezunlar ve mensuplar katıldı.*

*Katılımın yoğun olduğu iftar programı samimi bir havada geçti. Grubun 2009 - 2010 yılı Dönem Başkanı Süleyman DAL yaptığı konuşmada; dönem boyunca gerçekleştirilen etkinliklere katılım ve ilgiden dolayı üyelere ve diğer misafirlere teşekkür ederek güzel bir dönem geçirdiklerini belirtti ve kaynaşmanın sağlanmasında bu tür etkinliklerin önemli olduğunu vurguladı. Kocaeli Valisi Ercan TOPACA da böyle bir grubun oluşumundan duyduğu memnuniyeti dile getirerek çalışmaların artarak devam etmesi temennisinde bulundu.*

## Erzurum Bölge İftarı Yapıldı

*Vakfımızın Erzurum Bölgesi iftarı, 3 Eylül 2010 tarihinde, İl Özel İdaresi Sosyal Tesislerinde yapıldı. Erzurum ve civar illerden yirmiden fazla mensubumuzun katıldığı iftar programı gece geç saatlere kadar sürdü.*

*İftar programına, Sabahattin ÖZTÜRK (Erzurum Valisi), Mehmet DUMAN (Artvin Üniversitesi Rektörü), Fahri SOLAK (Siyasal Vakfı Başkanı), Yılmaz AKÇİL (Bölge İdare Mahkemesi Başkanı), Selami ALTINOK (İl Özel İdaresi Genel Sekreteri), Yüksel ÇELİK (Yakutiye Kaymakamı), Adnan YAZICI (İl Özel İdaresi Genel Sekreter Yardımcısı), Mehmet HASKALAYCI (1. İdare*





Mahkemesi Başkanı), Ömer Hilmi YAMLI (Vali Yardımcısı), Yunus Emre ALTINER (Olur Kaymakamı), Mükerrerem ÜNLÜER (Cumhurbaşkanlığı İdari ve Mali İşler Daire Başkanı), İbrahim ASLAN (Ziraat Bankası Bölge Başkanı), Celil MİSAFİR (THY Bölge Müdürü), Erdal KURDAL (İl Planlama ve Koordinasyon Müdürü), Ergin ASLAN (Vergi Denetmeni), Hamza AL (Sakarya Üniversitesi Öğretim Üyesi), Fatih CENGİZ (Aziziye İlçe Belediye Başkanı), İsmail Hakkı AKYÜZ (Emniyet Müdür Yrd.), Kadir SOYDAN (Vakıfbank Aşkale Şube Müdürü), Ömer GEZER (Vergi Denetmeni), Bekir KORKMAZ (2011 Kış Oyunları Koordinatörü), Mehmet ÖZKAN (Ağrı İli İlçeleri İlk Öğretim Müfettişleri Başkanı) ve Abdulkasım GÜL (Gelir Uzmanı) katıldılar.



## Elazığ Mezunlar İftarımız Yapıldı

Elazığ'da görev yapan mensuplarımız, 07 Eylül 2010 tarihinde Harput Balakgazi Lokantasında düzenlenen iftarda bir araya geldi.

Murat Öztürk'ün organizesi ile gerçekleştirilen iftara, Murat Öztürk (Ziraat Bankası Elazığ Bölge Müdürü), Tahsin Türesin (Fırat Üniversitesi Fen-Edebiyat



Fakültesi Genel Sekreteri), Cengiz Kılıç (Sayıştay Baş Denetçisi), Mehmet Aktaş (İçişleri Bakanlığı İller İdaresi Şube Müdürü), Kenan Balan (Elazığ İdare Mahkemesi Başkanı), Mahmut Aksoy (Elazığ İdare Mahkemesi Hakimi), Kenan Saltık (Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksek Okulu Öğretim Görevlisi) gibi mezunlarımız yanında, Av. Şuayp Alpay, Av. Vedat Pehlivan, Ahmet Zorlar (Mülkiye Başmüfettişi), Yaşar Sezikli (Malatya Asliye Mahkemesi Hakimi) gibi misafirler de katıldı

## Bayramlaşma Programımız Gerçekleştirildi

Ramazan Bayramı Bayramlaşma programı vakıf merkezimizde yapıldı. Bayramlaşma programına farklı dönemlerden mezunlarımız, sivil toplum kuruluşu temsilcileri ve fakültemiz öğrencileri katıldı.

Programı TGTV Başkanı Necati Ceylan, MMG Başkanı Auni Çebi ve yönetim kurulu üyeleri Mehmet Saraç, Osman Arı, ÖNDER Genel Başkanı Hüseyin Korkut, THY Teftiş Kurulu Başkanı Orhan İkiz, BSV Yönetim Kurulu üyesi Ali Pulcu, Oral Avcı ve ayrıca Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreter Yardımcısı Nadir Alpaslan, Başbakanlık Müsteşar Yardımcısı Adnan Ertem, TRT Genel Müdür Yardımcısı Zeynel Koç, Güvenlik Müsteşarlığı Müsteşar Yard. Kudret Bülbül, Sultanbeyli Kaymakamı Mehmet Ceylan, Güngören Kaymakamı Seyfeddin Azizoğlu gibi çok sayıda mezun ve mensubumuz katıldı.





## Mustafa ADIGÜZEL ile Röportaj

(1988 Mezunu, NVİGM, Adres Dairesi Başkanı)

Röportaj: **Nurullah ÖZTÜRK**

- **Mustafa Bey, önce sizi kısaca tanıyabilir miyiz?**

- 1966 Kayseri Bünyan doğumluyum. 1984 yılında Dokuz Eylül Üniversitesi Kamu Yönetimine girdim. 3. sınıfta İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'ne yatay geçiş yaptım ve 1988 yılında mezun oldum. Daha sonra 1989 yılında Polis Akademisi Özel Sınıfından mezun oldum. Emniyet Genel Müdürlüğünde bir müddet çalıştıktan sonra 1990 yılında kaymakamlık mesleğine intisab ettim.

- **Değişik il ve ilçelerde Mülki İdare Amirliği yaptınız. Öğrenciyken de hedefleriniz arasında mıydı bu görev?**

- Türkiye'nin dört bir köşesinde görev yaptım diyebilirim. İlçede büyüdüğümüz için gördüğümüz en büyük insan kaymakam olunca tabii ki insan etkileniyor ve bir ideali oluyor.

- **Peki okul sonrası mesleki hayatınız nasıl başladı? Nerelerde görev yaptınız? Sizi en çok etkileyen yer neresi oldu?**

- Yolculuk Tokat kaymakam adaylığı ile başladı. Kütahya, Konya, Kars ve Kastamonu'nun ilçelerinde kaymakamlık, Diyarbakır valilik yardımcılığı ve Erzin kaymakamlığından sonra Bakanlığa geldim. Çoğu kimsenin terörle özdeşleştirdiği Diyarbakır'ın ne kadar büyük ve kıymetli bir kültür merkezi olduğunu, geçmişe ait ne büyük hazineler taşıdığını ve orali olanların bile bunlardan bihaber yaşadıklarını görmek beni bir hayli sarımsı. Bir de Erzin'de çalışırken dalış sporu münasebetiyle dünyanın üçte ikisini kaplayan deniz ile tanıştım. Deniz mavisi, derinlik, basınç, korku, heyecan, ölüm, bir saniyenin bile ne kadar uzun ve kıymetli olduğu ve balık. Bambaşka bir alem.

- **Şu an Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğünde (NVİGM) Adres Dairesi Başkanı olarak görev yapıyorsunuz. Bu Kurum İçişleri Bakanlığı bünyesinde bir kurum. Mülki İdare Amirliği görevi ile nasıl bir ilişkisi var bu kurumun?**



**Ayrıca sorumlu olduğunuz daire ne iş yapar?**

- Mülki idare amiri olarak kaymakam, valilik yardımcısı, valilik veya bunların muadili bakanlık merkezinde bir görevde çalışabiliyor.

2007 yılında yürürlüğe giren Adres Kayıt Sistemiyle yurt içindeki ve yurt dışındaki Türk vatandaşları ile 6 aydan daha uzun süreli Türkiye'de yaşayan yabancıların adres kayıtları merkezi sistemde tutuluyor. Banka işlemlerinden su aboneliğine, okul kayıtlarından noterde yaptırdığımız işlemlere kadar bütün hizmetler eski tabirle "ikametgah belgesi" olmadan elektronik ortamda görülüyor. Ayrıca ülke nüfusu ve bu nüfusa ait her türlü istatistiksel bilgi ve seçimler adres kayıt sistemi üzerinden yürütülüyor. Dairemiz ise bu çerçevede mevzuatın uygulanması ve vatandaşlarımızın bu konuda karşılaştığı sorunları gidermeye çalışıyor.

- **Mustafa Bey, siz sanırım örneği çok olmayan bir bürokrat/mülki idare amirisiniz. Bildiğimiz kadarıyla okumaya ilginiz yüksek olduğu gibi, avcılığa ve değişik sanat dallarına da ilgi duyuyor ve ilginin ötesinde uğraşıyorsunuz. Hat, tezhip, ahşap boyama, ipek-kumaş boyama, müzik (kanun)... Sergileriniz var. Nedir bu ilginin sebebi?**

- Estağfirullah diyerek başlayayım cümleme. Çok maharetli arkadaşlarımız, büyüklerimiz var ayak izlerini takip ettik. Benim tanıdıklarımın Yavuz Selim Köşker bey (Mahalli İdareler Genel Müdürü), İbrahim Taşyapan bey, (kendisi okulumuz mezunudur ve İçişleri Bakanlığı Personel Genel Müdür Yardımcısı) İlhan Ünsal bey (NVİGM daire Başkanı) çok daha güzel şeyler yapıyorlar.

Ayrıca sanat değeri olan tesbih yapan, (Mehmet Polat bey, yine okulumuz mezunlarından mülki idare amiri) kanun çalan meslektaşlarımız da var. Acizane benim bu konuya ilgime gelince; amatörce bir alakadan bahsedilebilir ancak. Meslek itibarıyla bu sanat dallarının icra edilmediği ilçelerde çalışınca kendinizi geliştirme imkanınız çok zor oluyor. Ama kader sizin karşınıza Diğor'da (Kars) ipek boyama konusunda usta bir asker çıkarabiliyor. Abana'da (Kastamonu) çok iyi bir kestane mobilya yapan bir usta, Diyarbakır'da iyi bir kanun üstadı. "Ne'yi ararsan sen O'sun" diyor Hazreti Mevlana. Bilinenler kadar bilinmeyen ve keşfedilmeyi bekleyen o kadar çok marifet sahibi insanımız var ki. Yukarıda saydığımız Klasik Türk süsleme sanatlarında Ankara'ya gelinceye kadar amatörce çalışmalar yapabildim. Sırasıyla kumaş, ipek, ahşap boyama, biraz tezhip. Şimdi de hat dalında talebeliğe başladım. İlk defa ciddi manada çırak olmaya Ankara'da başlama imkânım oldu.

**- Sanat ve mülki idare ilişkisi nasıl gidiyor? Yadırganıyor musunuz takdir mi görüyorsunuz?**  
- Yani insanlar idareciliğin dışında böyle bir yanınızın olduğunu öğrenince başta şaşınıyorlar. Sonra takdir görüyorsunuz. Birileri sizi görünce etkilenip onlarda yapmaya daha güzel şeyler ortaya koymaya başlıyorlar. Tabi bu işlerle birileri takdir etsin diye ilgilenilmiyor. Bu sayede hayatınızın aynı bir manası oluyor aynı bir buud ve derinlik kazanıyor.

**- Peki; sanat-bürokrasi ve Ankara-İstanbul ilişkisi hakkında düşüncelerinizi alabilir miyiz? Siz de Ankara'nın İstanbul'a dönüşünü sevenlerden misiniz?**

- Ankara'da bir şey yokmuş gibi duruyor ama hiçbir şey yok demek de haksızlık olur. Çölde ufacak bir vaha gibi de olsa güzel faaliyetler yapılıyor ve bürokratik kesimden de ciddi manada hem bizzat katılım hem de teşvik görüyor. Sınıf arkadaşımız Veysel Tiryaki'nin (Altındağ Belediye Başkanı) büyük emekleriyle hayat bulan Hamamönü bu çalışmalarda muhteşem bir ortam oluşturuyor. Tarih boyunca da sanat faaliyetleri ve marifetler desteklendikleri yerlerde gelişmiş ve serpilmişler. Yavaş yavaş o noktaya doğru gittiğini görmek insanı heyecanlandırıyor doğrusu. İstanbul'a çok sık gitme imkânım olmuyor. Ancak her gidişte, İstanbul'un dışında, nerde olursa olsun

ömrümün boşa geçtiğini hissediyorum. İlk İstanbul'a gelişimi hatırlıyorum da.

"Kim bilir neredesiniz geçen dakikalarım kim bilir neredesiniz,  
Yıldızların korkarım düştüğü yerdesiniz,  
Acaba tütsü yaksam görünür mü yüzünüz acaba tütsü yaksam,  
Siz benim yüzümsünüz geçen dakikalarım."

**- Bize, görev yaptığınız dönemlerde unutamadığınız bir anınızı anlatabilir misiniz?**

- Diyarbakır'daki çalışmalarımız unutulacak gibi değil. Fatih Paşa Mahallesi'nde metruk ve mezbelelik hale gelmiş bir bina bulmuştuk caminin müstemilatından. Orayı üç beş gönüllü arkadaşla çok kısa bir sürede öyle güzel bir okuma salonu haline getirdik ki, bize göre cennetten bir parça olmuştu. Arkadaşlar o kadar güzel işler yaptı ki orada ve biz o kadar çok seviyorduk ki orayı, bizim hanım "bizim çocukları Fatih Paşa'ya göndersek de biraz da onlarla ilgilenen" diyordu. Çok şükür güzel şeyler yapma imkânı bulduk bu meslekte, bu toprakların güzel insanlarıyla beraber.

**- Son olarak genç mezunlarımız ve öğrenci kardeşlerimize iletmek istediğiniz bir mesajınız ve öneriniz var mı?**

- Fethi Gemuhluoğlu abi "her şeye dost olun" diyor, "uyku hariç". Yapılacak o kadar çok iş var ki bizi bekleyen. Önemli insanlardan daha ziyade kıymetli insanları bulabilirsek hayatımızda, hem huzurlu oluruz hem güzel ve başarılı işlere imza atarız. Allah hepsinin yoluna su serpsin.

**- Zamanınızı ayırdığınız için teşekkür eder, bundan sonraki çalışmalarınızda başarılar dileriz.**

- Asıl ben teşekkür ediyorum bu teveccühünüzden dolayı.

"Anladım işi, sanat Allah'ı aramakmış;  
Marifet bu, gerisi yalnız çelik çomakmış."  
Sürçü lisan etti isem affola.



# Türkiye Ne Alıp Ne Satıyor?

**Sezai KAYA**

(2001 Mezunu, Gümrük Kontrolörü)

## 1- Giriş

18. yüzyılın ikinci yarısı ile 19. yüzyılın ilk dönemleri arasında bir dizi buluşun, enerji, tekstil, demir, çelik ve ulaştırma gibi sektörlerin üretim yöntemlerini etkilemesi sonucunda İngiltere'nin üretim karakterinde meydana getirdiği yapısal değişime sanayi devrimi adı verilmektedir.

Bu döneme kadar dünya genelinde ekonomi iki aktör tarafından yönlendirilmiştir. Tarım ve ticaret. Dolayısıyla; köylü, tüccar ve lonca mensubu gibi sınıfsal katmanlar toplum yapısında görülüyor iken işçi ve burjuva sınıfı henüz bulunmamaktaydı.

Avrupa'da yaşanan dönüşümün aksine Osmanlı İmparatorluğu 18 ve 19. yüzyılda yaşanan gelişmelere ayak uyduramayıp sanayi devrimini gerçekleştiremeyince; 20. yüzyıla tarım toplumunun miras kaldığı ifade edilebilecektir.

Bu mirasla yetinmeyip toplumsal ve ekonomik değişime karar veren Türkiye, gecikmiş bulunan devrimi gerçekleştirme konusunda adımlar atmaya başladı. Toplumsal ve ekonomik alanda yaşanan değişimler halen sürmekle birlikte bugün gelinen noktada söz konusu adımların hangi aşamaya ulaştığı, geçtiğimiz yıl verilerine dayanarak Türkiye ekonomisinin neleri ürettiği ve neleri satın aldığı bu yazımızın konusunu teşkil edecektir.

## 2- İthalat ve İhracat Verileri

Bir ülkenin tüm ihtiyaçlarını üretemeyeceği hakikattir. Bu hakikat bağlamında; o ülke hiç veya yeterince üretilmediği eşyaları dış alemden satın alacak, ihtiyacından fazla ürettiği eşyaları da dış aleme satacaktır. Bununla birlikte aynı eşyanın hem ithal edildiği hem de ihraç edildiği durumlar da söz konusu olabilecektir. Buradaki temel belirleyici unsur karar verme noktasında bulunan aktörlerin ekonomik çıkarlarıdır. Ancak yine de, yukarıda bahsedildiği gibi bir ülkenin üretilmediği ürünleri ithal edeceği, ürettiği ürünlerin de bir kısmını ihraç edeceği hususunda genelleme yapılabilecektir.

Bu noktada bir ülkenin neyi üretip neyi satın alacağı konusu o ülke ekonomisini yönetenlerin vereceği kararlarla yakından ilişkilidir. Pek tabiidir ki, maliyet avantajı bulunan ürünlere yönelerek o ürün piyasasında söz sahibi olmak yararlıdır. Buna ilişkin olarak iktisat teorisindeki "mutlak ve mukayeseli üstünlükler kuramları" yol gösterici mahiyette olabilecektir.

Genel bir girişten sonra Türkiye'nin neleri üreterek neleri sattığı konusuna değinmeden evvel geçtiğimiz 5 yılın dış ticaret verilerini irdeleyerek gelinen nokta ve trend hakkında bilgi sahibi olmak yerinde olacaktır.

2008 yılı sonunda ülkemiz ithalatı yaklaşık olarak 202 Milyar \$, ihracatı 132 Milyar \$, dış ticaret hacmi 334 Milyar \$'a ulaşmış durumdadır. Toplam veriler gerilemekle birlikte, 2009 yılında ithalat toplamı yaklaşık 141 Milyar \$, ihracat toplamı 102 Milyar \$, dış ticaret hacmi ise 243 Milyar \$'dır. Bu rakamlara ilişkin tablo (Tablo-1) aşağıdaki gibidir.

Tablo-1: Türkiye'nin Dış Ticaretinin Görünümü

<b>DIŞ TİCARET</b>					
Milyon Dolar					
	2005	2006	2007	2008	2009
<b>İHRACAT (FOB)</b>	73.476	85.535	107.272	132.027	102.139
<b>İTHALAT (CIF)</b>	116.774	139.576	170.063	201.964	140.869
<b>DIŞ TİCARET HACMİ</b>	190.251	225.111	277.334	333.991	243.008

Kaynak: www.dtm.gov.tr



Tablo-1'den de görüldüğü gibi, Türkiye'nin dış ticaret hacminin giderek büyüdüğü, 2009 yılında dünya genelinde yaşanan darboğazın Türk ekonomisini de etkilediği anlaşılmaktadır.

### 3-Ürün Bazında Veriler

Dış ticaret verileri yukarıdaki tablodan ana hatlarıyla görülebilecek olmakla birlikte bu verilerin içeriği bilindiğinde, Türkiye'nin ne tür malları ithal ve ihraç ettiği anlaşılabilir. Söz konusu veriler aynı zamanda Türkiye'nin sanayi devrimini gerçekleştirme konusundaki başarısının da aynası olacaktır.

Türkiye'nin ithal ve ihraç ettiği mal yelpazesi ve buna ilişkin veriler aşağıda bulunan tablodaki (Tablo-2) gibidir. Bu yelpaze, Türkiye ekonomisinin hangi malları üretmeye yöneldiğinin de ifadesidir.

Tablo-2 de irdelendiğinde, Türkiye'nin **ihracatında**;

- Birinci sırada otomobil, traktör gibi kara nakil vasıtalarının;

• İkinci sırada buzdolabı, çamaşır makinesi, dikiş makinesi, dondurucu, klima, pompa, türbin, jeneratör, ısıtma kazanları gibi daha çok beyaz eşyaların;

• Üçüncü sırada sac, tel, çubuk, profil, çelik hasır, kule gibi demir ve çelikten eşyaların;

• Dördüncü sırada palto, ceket, gömlek, kaban, pantolon, çorap, kazak gibi tekstil eşyalarının;

• Beşinci sırada akümülatör, elektrik motoru, transformatör, elektrik süpürgesi, ısıtıcı gibi elektrikli makine ve cihazların;

Diğer yandan Türkiye'nin **ithalatında**;

• Birinci sırada enerji ihtiyacının karşılandığı gaz, kömür ve petrol ürünlerinin;

• İkinci sırada motor, jeneratör, regülatör, kondansör, klima, sanayi fırınları, ocak, ısıtıcı, tartı aletleri, palanga, forklift, vinç, asansör, buldozer,

Tablo-2: Fasıllara Göre İthalat ve İhracat Verileri

SIRA NO	İHRACAT VERİLERİ			İTHALAT VERİLERİ		
	Gümrük Fasılları No	Fasıl Açıklaması	İhracat Miktarı (Bin \$)	Gümrük Fasılları No	Fasıl Açıklaması	İthalat Miktarı (Bin \$)
1	87	Motorlu kara taşıtları, traktör, bisiklet, motosiklet ve diğer	12 257 700	27	Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve müstahsalları, mumlar	29 901 586
2	84	Kazan: makina ve cihazlar, aletler, parçaları	8 133 080	84	Kazan: makina ve cihazlar, aletler, parçaları	17 131 931
3	72	Demir ve çelik	7 641 717	85	Elektrikli makina ve cihazlar, aksam ve parçaları	12 243 099
4	61	Örme giyim eşyası ve aksesuarları	6 925 532	72	Demir ve çelik	11 351 647
5	85	Elektrikli makina ve cihazlar, aksam ve parçaları	6 630 852	87	Motorlu kara taşıtları, traktör, bisiklet, motosiklet ve diğer	8 975 835
6	71	İnciler, kıymetli taş ve metal mamulleri, madeni paralar	5 928 790	39	Plastik ve plastikten mamul eşya	6 944 426
7	73	Demir veya çelikten eşya	4 549 359	30	Eczacılık ürünleri	4 080 491
8	62	Örülmemiş giyim eşyası ve aksesuarları	4 295 289	29	Organik kimyasal müstahsallar	3 341 722
9	27	Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve müstahsalları, mumlar	3 901 225	90	Optik, fotoğraf, sinema, ölçü, kontrol, ayar cihazları, tıbbi alet.	2 833 286
10	39	Plastik ve plastikten mamul eşya	3 093 720	48	Kağıt ve karton: kağıt hamurundan kağıt ve kartondan eşya	2 214 102
11	8	Yenilen meyvalar, kabuklu yemişler, turuncgöl ve kavun kabuğu	3 001 968	52	Pamuk, pamuk ipliği ve pamuklu mensucat	2 098 707
12	25	Tuz, kükürt, toprak ve taşlar, alçıklar ve çimento	2 164 363	71	İnciler, kıymetli taş ve metal mamulleri, madeni paralar	2 003 646
13	89	Gemiler, suda yüzen taşıt ve araçlar	1 826 247	74	Bakır ve bakırdan eşya	1 985 367
14	63	Mensucattan mamul diğer eşya, kullanılmış eşya, paçavralar	1 647 936	76	Alüminyum ve alüminyum eşya	1 602 456
15	94	Mobilyalar, aydınlatma, reklam lambaları, prefabrik yapılar	1 588 954	40	Kauçuk ve kauçuktan eşya	1 555 423
16	40	Kauçuk ve kauçuktan eşya	1 468 632	73	Demir veya çelikten eşya	1 526 039
17	76	Alüminyum ve alüminyum eşya	1 399 331	55	Sentetik ve suni devamsız lifler	1 519 954
18	52	Pamuk, pamuk ipliği ve pamuklu mensucat	1 278 496	38	Muhtelif kimyasal maddeler	1 473 005
19	20	Sebze, meyva, bitki parçaları, sert kabuklu yemiş konserveleri	1 276 537	32	Debagat ve boyacılıkta kullanılan hülasa, boya, macun, sakızlar	1 276 057
20	57	Halılar ve diğer dokumaya elverişli maddeden yer kaplamaları	1 075 359	54	Dokumaya elverişli suni ve sentetik lifler	1 243 623
		Diğer	22 049 030		Diğer	25 622 072
	<b>Toplam</b>		<b>102 139 000</b>	<b>Toplam</b>		<b>140 869 000</b>

Kaynak: www.gumruk.gov.tr

greyder, ekskavatör, tarım makinesi, kağıt-cilt makinesi, levha şekillendiriciler, dokuma-tekstil makineleri gibi makine-teçhizatın ve bunlara ait aksam ve parçaların;

- Üçüncü sırada bilgisayar ve aksamları, cep telefonu ve aksamları başta olmak üzere elektrik motoru, konvertör, akümülatör, elektrik süpürgeleri, motosiklet ve bisiklet aydınlatma cihazları, ses ve görüntü kaydetme cihazları, monitör, ses ve görüntü depolama aygıtları, navigasyon ve müzik aletleri, elektrik devreleri gibi daha çok elektronik cihazların;

- Dördüncü sırada; dökme demir, paslanmaz çelikten sac, filmaşın, külçe metal gibi demir ve çelik ürünlerinin;

- Beşinci sırada; otomobil, kamyon, otobüs, motosiklet, bebek arabası, havaalanı-liman ve antrepolarda kullanılan taşıtlar, römork, bisiklet gibi nakil vasıtalarının;

Yer aldığı görülmektedir.

Bu tablodan çıkan bir diğer sonuç da; Türkiye'nin tarım ve hayvancılık ürünleri ithalatının düşük seviyelerde kaldığıdır.

#### 4- Sonuç

Buraya kadar anlatılan veriler tekrar değerlendirildiğinde Türkiye'nin üretim portresi çıkarılabilecektir.

Buna göre;

- Türkiye'nin enerji, makine, demir-çelik, mensucat, plastikten ürünler gibi makine, hammadde, ara madde ve işletme malzemesi ithal ederek bunları otomobil, demir-çelik ürünleri, tekstil ürünleri, beyaz eşya gibi mamullerin üretiminde kullandığı,
- Enerjinin bir kısmı ile nakil vasıtaları, elektrikli aletler ve elektronik cihazların daha çok tüketim amaçlı ithal edildiği, ifade edilebilecektir.

Bu fotoğraf; ihracatın, ithalata dayalı bir şekilde büyüdüğünün ve Türkiye'nin sanayi durumini gerçekleştirme konusunda yol aldığıın göstergesi



olmakla birlikte henüz ağır sanayi-bacalı ekonomi aşamasına gelinemediği anlamını da taşımaktadır.

Sonuç olarak; millet olarak çok daha fazla çalışmaya ihtiyacımızın bulunduğunu belirterek Mevlana'nın bir sözüyle yazımıza noktayı koyalım.

- Hayatta muvaffak olmak için üç şey lazımdır:

**Dikkat, intizam, çalışma**

# İ.Ü.Siyasal Bilgiler Fakültesi Mezunlarına Yönelik Ampirik Bir Araştırma

**Aslan YAMAN**

(1985 Mezunlu, Yönetici)

## I) Kuramsal Çerçeve

Ülkemizde Sosyal Bilimler eğitimi veren kurumlardan biri olan Siyasal Bilgiler Fakülteleri Orta ve Alt Gelir Gruplarına ait ailelerden gelen çocuklar eğitim görmekte ve esas olarak kamu kesiminde ve bürokraside görev almak amacıyla bu okulu seçmektedirler. Diğer yandan Sosyal sistemde belirleyici olarak yer almayan bu kesimin toplumun üst basamaklarında yer almalarında almış oldukları bu eğitim çok önemli bir rol oynamaktadır.

## II) Araştırmanın Nedeni

Bu çalışma İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Yüksek Lisans Programında zorunlu ders olarak Doç Dr. Hikmet KIRIK tarafından verilen Seminer Dersi Dönem Ödevi olarak hazırlanmış ve 2008-2009 öğretim dönemi bahar yarısında sunulmuştur.

## III) Temel Sorular ve Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın temel sorusu özellikle son dönemlerde değişik bürokratik kadroların en üst noktalarında görev alan İ.Ü. Siyasal Bilgiler Fakültesi Mezunlarının yoğunlaşması üzerine "İ.Ü. Siyasal Bilgiler Fakültesi Mezunlarının Kimler?" olduğunu araştırıp bu yoğunlaşmanın nedenlerini anlamaya yönelik olarak araştırma yapmak ve Siyasal Bilgiler Fakültesinden mezun olmuş yaklaşık 5.000 kişi üzerinde okulun bıraktığı kalıcı etkiyi ölçmektir.

Araştırma 5 ana bölümden oluşmuştur. Bu ana bölümlerin her birinde ankete katılacaklar için araştırma tekniklerine uygun ve cevapları çapraz sorularla kontrol etmeyi hedefleyen sorular sorulmuştur. Hata katsayısı hesabı yapılmamıştır.

5 ana bölümde sorulan soruların ana başlıklar itibarıyla hedeflediği bilgi kümeleri aşağıdaki gibi olmuştur.

- Kişisel Bilgilerini alarak SBF mezunlarının Doğum yeri, yılı ve bitirdiği okulları araştırarak genel özelliklerine ve eğitim geçmişlerine ulaşmak,
- Ailelerinin ve mezunların geldiği sosyo-ekonomik geçmişi tespit etmek,
- Eğitim süreçlerini anlayarak yaşadıkları öğrencilik şartlarını belirlemek,
- Mezuniyet ve meslek seçimindeki kriterleri ortaya koymak
- Meslek seçimi, kariyer, terfi, iş değiştirme ile ilgili süreçleri anlamaktır.

Bu temel soruların yanında SBF mezunlarının meslek seçiminde yaşamış olduğu sıkıntılar, okul sonrası hayatlarında elde ettikleri bilgilerden faydalanma imkanları da araştırma konusu edilmiştir.

## IV) Araştırma Yöntemi

Araştırma yapmak için anket yöntemi benimsenmiş, araştırmanın konusu ve temel sorular tespit edilip, buradan yola çıkarak 60 adet soru düzenlenmiştir. Bu sorular elemeye tabi tutularak, bazı sorular anketten çıkarılmış, bazı sorular eklenerek toplam soru adedi 40 olarak kesinleştirilmiştir. Bu sorular cevap tablosunda ilave bazı açıklama talepleri ile 51 sütünlük yer işgal etmiştir. Hazırlanan sorular, anket uygulaması yapılıyor gibi örnek bazı denekler üzerinde denenmiş ve cevaplandırma süresi, algılama, soruların açıklığı verilecek cevapların tam olarak cevap anahtarlarında kapsanıp kapsamadığı gözlemlenmiştir. Bu aşamadan sonra yine bazı sorular çıkarılmış ve bazı kısaltmalar, bazı ifade değişikliklerine gidilerek çalışmaya son şekli verilmiştir.

Uygulanacak anketin yüzyüze görüşmeler yaparak gerçekleştirilmesinin mümkün olmaması nedeniyle, **İ.Ü. SBF Mezunlar Derneği ve Siyasal Vakfı** yazışma grupları üzerinden ve telefonla görüşülerek gerçekleştirilmesine karar verilmiştir. Bu durum her iki organizasyonun ilgililerine bildirilerek katılımın artırılması için destekleri talep edilmiştir.



### V) Ankete Katılanların İ.Ü. SBF'nin Tümüñü Temsil Etmesi Sorunu

*İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesinin ilk mezunlarını verdiği 1983 yılından anket dönemi itibarıyla son mezunlarını verdiği 2009 yılına kadar tüm dönemlerden mezunların ankete katılması için özel bir çaba harcanmış ve anket uygulamalarının sonunda her dönem mezunlarından bu çalışmaya katıldıkları tespit edilmiştir. Bununla birlikte; anketin başlangıcında ankete katılacakların seçilmesi ile ilgili herhangi bir metod kullanılmamış, anketin ilerleyen zaman diliminde katılım sayısını artırmak üzere tesadüfi örnekleme ile bazı mezunlar telefonla aranarak ankete katılmaları talep edilmiştir. Yinde de bu anketin internet üzerinden uygulanması dikkate alındığında yapılan çalışmanın bilgisayar kullanan SBF mezunları ile sınırlı olduğu da dikkate alınmalıdır. Bilgisayar kullanan SBF mezunlarından 2000 kişinin yukarıda yer alan mezunlar organizasyonlarının yazışma gruplarından haberdar ve yazışmalara aktif olarak katıldıklarını da dikkate alırsak; bu çalışmadan İ.Ü. SBF mezunlarının % 40'unun haberdar olduğu sonucunu ve haberdar olanların % 10'unun ankete fiilen katıldığı sonucunu rahatlıkla çıkarabiliriz. Bu sayı toplam kitlenin yaklaşık % 3,5'ine karşılık gelmektedir.*

### VI) Anket Uygulaması ve Anket Süreçleri

*Hazırlanan anket çalışması 9 Temmuz 2009 tarihinde yapılacak çalışmanın amaçlarının neler olduğunu da açıklayan bir ön yazı ile verilecek cevapların toplanacağı bir link verilmek suretiyle SBF mezunlarına duyurulmuştur. Bu link*

*<http://spreadsheets.google.com/viewform?formkey=dHZOd3RjNGg3ZkgzY0dpMW5tUUdtMWc6MA..> dir.*

*Uygulanan ankete katılım ve özellikle anketin tüm mezunları temsil etmesini sağlamak üzere tüm dönemlerden mezunların ankete katılıp katılmadığı kontrol edilip,*

*14 Temmuz 2009*

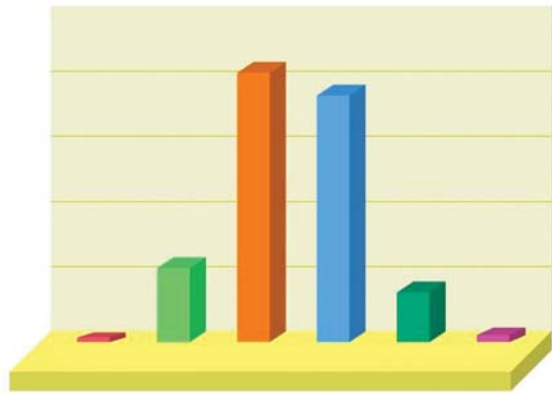
*28 Temmuz 2009*

*7 Eylül 2009 tarihlerinde duyurular tekrar edilmiş ve anket uygulamasına 01.10.2009 tarihinde son verilmiştir.*

### VII) Anket Çalışmasına Katılanlar ve Geçerli Sayılan Anket Sayısı

*Yapılan ankete 215 cevap alınmıştır. Seçilen bilgisayar programı gereğince her bir soru için bir sütun açılmış ve ankete her katılan için oluşturulan dosyada bir satır açılarak her yeni katılımcı ilave satırlarda takip edilmiştir. Bu bakımdan verilen sıra numaralarıyla hangi mezunun hangi gün ve saatte ankete iştirak ettiğini anlamak mümkün olmaktadır. Ayrıca birden fazla anket formu dolduran katılımcılar verdikleri cevaplardaki ortak yanlar dikkate alınarak ayıklamaya tabi tutulmuştur. Ankete katılanların bazıları bazı soruları cevaplamak istememişlerdir. Her bir soruda cevap verilmeyen sorular ayrı bir değerlendirme bölümü açılarak cevap verilmeyen sayısı olarak belirtilmiştir.*

*Anket formunu dolduran mezun sayısı 215 geçersiz sayılan cevap sayısı 22'dir. Buna göre değerlendirmeler 193 kişi üzerinden yapılmıştır.*



VIII) Elde Edilen Anket Sonuçları

A- SBF MEZUNLARININ KİŞİSEL BİLGİLERİ

Ankete Katılanların SBF'den Mezun oldukları Yıllar İtibarıyla Dağılımı

Yıllar	Adet	Oran	Yıllar	Adet	Oran
1983	2	1.03	1997	2	1.03
1984	4	2.07	1998	6	3.10
1985	13	6.73	1999	6	3.10
1986	15	7.77	2000	5	2.59
1987	7	3.62	2001	7	3.62
1988	9	4.66	2002	7	3.62
1989	10	5.18	2003	3	1.55
1990	8	4.14	2004	4	2.07
1991	10	5.18	2005	4	2.07
1992	11	5.69	2006	2	1.03
1993	8	4.14	2007	5	2.59
1994	11	5.69	2008	2	1.03
1995	14	7.25	2009	3	1.55
1996	11	5.69			

Ankete Katılanların Yaş Grupları İtibarıyla Dağılımı

	Bay	%	Bayan	%	Belirsiz	%
1. 44-49 Yaş Grubu	37	19.17	6	3.10	1	0.52
2. 39-43 Yaş Grubu	52	26.94	9	4.66		
3. 34-38 Yaş Grubu	37	19.17	2	1.04		
4. 29-33 Yaş Grubu	16	8.30	9	4.66		
5. 24-28 Yaş Grubu	13	6.74	7	3.63		
6. 19-23 Yaş Grubu	2	1.04	1	0.52		
7. Yaş Bildirmeyen	2	1.04				
TOPLAM	157		35			

Ankete Katılanların Cinsiyet Dağılımı

	Oranı	Adedi
A) Bay	157	81.35
B) Bayan	35	18.13
C) Cinsiyet Bildirmeyen	1	0.52

**Ankete Katılanların Doğum Yerleri İtibarıyla Dağılımı**

	Adet	%
A) İl Merkezleri ve Merkez İlçelerde Doğanlar	88	45.59
B) İlçe Merkezleri ve Kasabalarda Doğanlar	76	39.37
C) Köylerde Doğanlar	27	13.98
D) Doğum Yeri Bildirmeyenler	2	1.04
Genel Olarak		
Şehir	% 85	
Köy	% 15	

**Ankete Katılanların Mezun Oldukları Liseler İtibarıyla Dağılımı**

	Adet	%
A) Öğretmen Liseleri	6	3.12
B) Sağlık Meslek Liseleri	3	1.55
C) Ticaret Meslek Liseleri	7	3.63
D) Endüstri Meslek Liseleri	18	9.32
E) İmam Hatip Liseleri	24	12.43
F) Lise ve Anadolu Liseleri	124	64.25
G) Cevapsız	11	5.70

**Eğitimine Devam Ederek Yüksek Lisans Yapanların sayısı Nedir ?**

	Adet	%
Yaptı	59	30.56
Yapmadı	134	69.44

**Doktora Yapanların Sayısı Nedir ?**

	Adet	%
Yaptı	15	7.77
Yapmadı	178	92.23

**B - SBF MEZUNLARININ SOSYO-EKONOMİK KÖKENİ**

**SBF Mezunları Köy Kökenli midir Kent Kökenli midir ?  
(Mezun oldukları Lisenin Bulunduğu Yerin Nüfus Kriterlerine Göre ve Okula Kayıt Yılı İtibarıyla)**

	Adet	%
2.000'den az Nüfuslu Yerlerden Gelenler	19	9.84
2.001-10.000 Nüfusulu Yerlerden Gelenler	21	10.88
10.001-100.000 Nüfuslu Yerlerden Gelenler	44	22.80
100.001-500.000 Nüfuslu Yerlerden Gelenler	36	18.65
500.001'den Fazla Nüfuslu Yerlerden Gelenler	73	37.82



## Okula Kaydolduğunuz Yıl Aile Reisi Olan Ebeveyninizin İşi Neydi ?

	Adet	%
Serbest ve Kendi Adına alışan	42	21.76
İşçi	38	19.69
Memur	29	15.02
Çiftçi	28	14.50
Özel Sektör alışanı	16	8.29
Küçük Esnaf	14	7.25
Emekli	12	6.20
İşsiz	6	3.10
Belirtmedi	8	4.14

## Okula Kaydolduğunuz Yıl Aylık Hane Halkı Geliri Ne Kadardı ?

	Adet	%
1.000 TL'den Az	78	40.41
1.001-2.500 TL Arası	79	40.93
2.501-5.000 TL Arası	24	12.43
5.000 TL'den çok	12	6.21

## SBF'ye Kaydolduğunuz Yıl Aile atısı Altında Yaşayan Bireylerden Kaı alışıyordu?

	Adet	%
1 Kişi	134	69.43
2 Kişi	42	21.76
2'den çok	12	6.21
Cevapsız	5	2.59

## Aileleriniz Eğitim Giderlerinizi Karşılamakta Zorlanır mıydı ?

	Adet	%
Evet Zorlanırdı	117	60.62
Hayır Zorlanmazdı	76	39.37

## Okula Kaydolduğunuz Yıl Anne veya Babanızdan Herhangi Biri Üniversite Bitirmiş miydi?

	Adet	%
Cevapsız	4	2.07
Evet	30	15.54
Hayır	159	82.38

## Kardeşlerinizin sayısı Neydi ?

	Adet	%
Bildirmeyen	3	1.55
Kardeşi Yok	3	1.55
1 Kardeşi Var	32	16.58
2 Kardeşi Var	55	28.50
3 Kardeşi Var	34	17.62
4 Kardeşi Var	30	15.54
4'den çok Kardeşi Var	36	18.65

**Sizden Önce Üniversite Bitirmiş Kardeşiniz Var mıydı ?**

	Adet	%
Cevap Vermeyen	10	5.18
Evet Vardı	53	27.46
Hayır Yoktu	130	67.73

**C- SBF MEZUNLARININ OKUL VE ÖĞRENCİLİK YILLARI****SBF'yi Üniversite Yerleştirme Sisteminde Kaçınıcı Tercih Olarak İşaretle miştiniz ?**

	Adet	%
İlk Tercih Olarak	22	11.39
İkinci Tercih Olarak	24	12.43
Üçüncü Tercih Olarak	43	22.27
Dördüncü Tercih Olarak	38	19.68
Beş ve Aşağısında	66	34.19

**Üniversite Eğitimi İçin Neden SBF'yi Setiniz ?**

	Adet	%
Kamuda Görev Alma İstediğinden	46	27.71
İstanbul'da Olduğu İçin	25	15.06
İyi Eğitim ve Okulun Değeri	24	14.45
Tesadüfen	20	12.05
Tausiye Üzerine	19	11.44
Mezuniyetten Sonraki İş İmkanları	18	10.84
Diğer Nedenler	14	8.43

**İ.Ü. SBF'nin Hangi Bölümünden Mezun oldunuz ?**

	Adet	%
Kamu Yönetimi	149	77.20
Uluslar arası İlişkiler	20	10.36
İktisat Maliye	18	9.32
İşletme	6	3.10

**SBF'de okurken En Çok Hangi Ders Gruplarını Sevdiniz ?**

	Adet	%
Hukuk Grubu	74	38.34
İktisat Maliye Grubu	43	22.28
Sosyoloji-Siyaset Bilimi Grubu	34	17.62
Uluslar arası İlişkiler Grubu	23	11.91
Muhasebe Pazarlama Grubu	13	6.73
Diğer Ders Grupları	6	3.10

**Eğitiminiz Sırasında Eğitim Giderlerinizi Hangi Kaynak/lardan Karşılamıştınız ?**

	Adet	%
Özel Burslar (ÖB) + ÇEEG	5	2.59
Özel Burslardan	7	3.62
Çalışarak Elde Edilen Gelirlerden (ÇEEG)	12	6.22
Aile Katkıları + ÇEEG	17	8.80
Kredi Yurtlar Kurumu + Aile Katkısı + ÇEEG	33	17.09
Aile Katkısı	45	23.31
Özel Burslar + Aile Katkısı	19	9.84
Kredi Yurtlar Kurumu + Aile Katkısı	28	14.50
Kredi Yurtlar Kurumu +Aile Katkısı +ÖB	27	13.98

**Eğitiminiz Sırasında Eğitim Giderlerinizin Ne Kadarı Ailelerinizce Sağlanırdı ?**

	Adet	%
Yarınsından Az	68	35.23
Yarısı	21	10.88
Yarınsından Çok	104	53.88

**Eğitiminiz Sırasında Barınma Sorununuzu Nasıl Çözdünüz ?**

	Adet	%
Ailelerinin Yanında (AY)	52	26.94
Kredi Yurtlar Kurumu Yurtlarında (KYK)	36	18.65
Özel Yurt ve Pansiyonlarda (ÖYP)	28	14.50
Öğrencilerle Ortak Ev Kiralayarak (DÖOEK)	21	10.88
KYK + DÖOEK	16	8.29
ÖYP + DÖOEK	9	4.66
Akraba Eulerinde	9	4.66
KYK+ÖYP	8	4.14
KYK+ÖYP+AY	5	2.59
AY+KYK	5	2.59
AY+DÖOEK	4	2.07

**D - SBF MEZUNLARININ KARIYERLERİNE BAşLAMASI**

**Son Sınfa Geldiğinizde, Kendinizi Gelir Getiren Bir İşte Çalışmaya Hazır Hissediyor muydunuz ?**

	Adet	%
Evet	117	60.62
Hayır	76	39.37

**Mezun Olduğunuzda Yapacağınız İşle İlgili Tam Olarak Bilgi Sahibi miydiniz ?**

	Adet	%
Evet	83	43.01
Hayır	110	56.99



**Daha Önce Mezun Olanların Yaşadıkları Tecrübeler Hakkında Bilgi Sahibi Oldunuz mu ?**

	Adet	%
Evet	86	44.56
Hayır	107	55.44

**Eğitiminiz Sırasında Okulda Düzenlenen Kariyer Günleri veya Meslek Tanıtım Toplantılarına Katıldınız mı?**

	Adet	%
Evet	55	28.49
Hayır	138	71.50

**Neden Katılmamıştınız ?**

	Adet	%
Böyle Toplantılar Düzenlenmemişti	100	72.46
Bilgi ve Haberimiz Olmamıştı	25	18.11
İhtiyaç Duymamıştım	13	9.42

**Yapacağınız Mesleğe Okul Yıllarında mı Karar Vermiştiniz ?**

	Adet	%
Evet	47	24.35
Hayır	146	75.64

**Gelir Getiren Bir İşte Mezun Olduktan Ne Kadar Sonra Çalışmaya Başladınız ?**

	Adet	%
Aynı Yıl	95	49.22
Bir Yıl Sonra	35	18.13
İki Yıl Sonra	33	17.09
Üç Yıl Sonra	20	10.36
Dört Yıl ve Daha Sonra	10	5.18

**Bir Yıldan Daha Sonra ise Nedeni Nedir ? (Askerlik ve Eğitime Devam Hariç)  
(Burada sorulara verilen belli başlı cevaplar dikkate alınmış, ancak bu cevapların istatistiki bir büyüklük oluşturacak sayılarda olmaması nedeniyle yüzdeleri belirlenmemiştir.)**

- Herhangi bir işe giremedim, bana uygun işi bulamadım, sınavları kazanamadım.
- Sınavlara hazırlandım
- Yazılı sınavını kazandığım yerlerde torpil bulamadığım için işe geç başlatıldım
- Girmek istediğim işlere niteliklerim yetmedi
- Maddi yetersizlik nedeniyle sınavlara gidemedim
- Ekonomik kriz nedeniyle (1993- 1999-2001 ve 2008 ekonomik krizleri)
- Sosyal ve siyasi faaliyetlerim nedeniyle
- Hangi bir mesleği okul sırasında seğımemiş olmanın verdiği belirsizlikle yön tayininde zorluk çekmem dolayısıyla
- Kamu sınavlarını bekleme
- Ailevi nedenlerle (hastalık, ölüm, diğer aile fertlerinin konumu vs)
- Okulumuzda mesleki yönlendirme yapılmamış olması
- Yurt dışında yaşamaya karar vermiştim.

*İ.Ü. SBF'den mezun olduktan sonra gelir getiren bir işe başlamak için, mezuniyet sonrası özel bir çalışma programı uyguladınız veya mesleklere hazırlık kurslarına iştirak ettiniz mi?*

	Adet	%
Hayır	127	65.80
Evet	66	34.20

*İ.Ü. SBF'den Mezun Olduktan Sonra Gelir Getiren Bir İşe Başlamak İçin Bir Sinaudan Getiniz mi ?*

	Adet	%
Evet	115	59.59
Hayır	78	40.41

*İ.Ü. SBF'den Mezun Olduktan Sonra Gelir Getiren İlk İşiniz ?*

	Adet	%
Kamu Kesimindeydi	84	43.52
Özel Kesimdeydi	109	56.99

*İ.Ü. SBF'den mezun olduktan sonra başladığınız ilk işe giriş nedeniniz nedir ?*

	Adet	%
Tesadüfen	72	37.30
İtibarlı bir işe olması	53	27.46
Gelirinin yüksek olması	23	11.91
Terfi imkanlarının çok olması	10	5.18
Diğer	35	18.13

*İ.Ü. SBF'den Mezun Olduktan Sonra Bir Gelir Elde Ettiğiniz İlk İşinize Girişte Okulda Aldığınız Derslerin Doğrudan Etkili Olduğunu Düşünüyor musunuz ?*

	Adet	%
Evet	98	50.77
Hayır	95	49.22

*İ.Ü. SBF'den mezun olduktan sonra gelir elde ettiğim ilk işim*

	Adet	%
Özel Sektör Meslek Personeli	49	25.38
Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Müfettişlik/Kariyer		
Personel Adayı/Memurluk/Mahalli İdarelerde Memur	43	22.27
Bankalarda Müfettişlik/ Kariyer Personeli Adayı	32	16.58
Özel Mali Müşavir ve Muhasebeci/Denetim Elemanı	19	9.84
Kendi işini kuran	10	5.18
Akademisyen	9	4.66
Bakanlıklar ve Devlet Merkez Teşkilatında Çalışanlar	7	3.62
Cevapsız	24	12.43

**İ.Ü.SBF'den Mezun Olduktan Sonra Gelir Getiren Bir İşe İlk Girişimde En Çok;**

	Adet	%
Beni tavsiye edenlerin etkisi olmuştur	76	39.37
Giriş sınavında aldığım puan etkili olmuştur	59	30.56
Sözlü sınavda aldığım puan etkili olmuştur	44	22.79
Okul bitirme derecelerim etkili olmuştur	14	7.25

**İ.Ü. SBF'den Mezun Olduktan Sonra Gelir Getiren Bir İşe Başlamak İçin, Bir Başkasının Bana Referans Vermesinin;**

	Adet	%
Çok gerekli olduđunu dűřünüyorum	55	28.49
Gerekli olduđunu dűřünüyorum	95	49.22
Ne gerekli ne gereksiz olduđunu dűřünüyorum	23	11.91
Gereksiz olduđunu dűřünüyorum.	19	9.84
Hiç gereksiz olduđunu dűřünüyorum	1	0.51

**İ.Ü. SBF'den Mezun Olduktan Sonra Gelir Getiren Bir İşe Başlarken, Bir Başkasının Beni Tavsiye Etmesinin;**

	Adet	%
Çok etkili olduđunu dűřünüyorum	56	29.01
Etkili olduđunu dűřünüyorum	80	41.45
Ne etkili ne etkisiz olduđunu dűřünüyorum	16	8.29
Etkisiz olduđunu dűřünüyorum	14	7.25
Hiçbir etkisi olmadığını dűřünüyorum	26	13.47

**Sizinle Aynı Pozisyonda Bulunan Meslektaşlarınıza Göre Daha hızlı mı, Daha Yavař mı Terfi Etmiř Olduđunuzu Dűřünüyorsunuz ?**

	Adet	%
Evet daha hızlı yükseldiđimi dűřünüyorum	56	32.74
Hayır daha yavař yükseldiđimi dűřünüyorum	50	29.23
Hemen hemen aynı hızla yükseldiđimizi dűřünüyorum	65	38.01

**İ.Ü. SBF'den Mezun Olduktan Sonra Gelir Getiren Bir İşe Başladıktan Sonra (terfi ve tayin hariç) Kaç Kez İş veya İşyeri Değiştirdiniz ?**

	Adet	%
Hiç işyeri değiştirmedi	48	24.87
Bir kez işyeri değiştirdim	36	18.65
İki kez işyeri değiştirdim	21	10.88
Üç kez işyeri değiştirdim	27	13.98
Dört kez işyeri değiştirdim	22	11.39
Beş kez işyeri değiştirdim	11	5.70
Altı kez işyeri değiştirdim	5	2.59
Yedi ve daha çok kez işyeri değiştirdim	10	5.18
Cevapsız	13	6.73



**şu Anda Yapmakta Olduğunuz İşteki Pozisyonunuz**

	Adet	%
En űst pozisyonadaki yönetici	45	23.31
En űst pozisyonadaki ynetcinin yardımcısı	27	13.98
Orta düzey yönetici	48	24.87
şef/şube Müdürü	18	9.32
Uzman/Müfettiş	32	16.58
Uzman Yardımcısı/Müfettiş Yardımcısı	23	11.91

**Meslek Hayatınızda Karşılaştığımız Güçlüklerin zmnde İ.. SBF'de Hangi Konuları Ele Alan Derslerin Daha Fazla Olmasının Faydalı Olacağını Düşünürsünüz?**

	Adet	%
Daha çok hukuk dersleri	61	37.88
Daha çok iktisat ve işletme dersleri	77	47.82
Daha çok uluslar arası ilişkiler dersleri	7	4.34
Daha çok evre konularını ele alan dersler	3	1.86
Diğer dersler	13	8.07

**Diğer derslerin daha çok ele alınmasını talep eden SBF mezunlarının talep ettikleri konular aşağıdakilerden oluşmaktadır.**

1. Analiz ve karşılaştırma içeren bir müfredat uygulanmalıdır.
2. Yabancı dil ağırlığı artırılmalıdır.
3. Sosyoloji ve siyaset bilimi grubu dersler artırılmalıdır.
4. Dersler doğru düzgün ve ehil insanlar tarafından güncel mevzuaları da içerecek şekilde verilsin. Dersler; Ğrenci, özel sektör, hoca ve dış dünya ilişkileri bir arada, nesnel gerçeklere dayalı olarak verilsin.
5. Verilen derslerin önemli olmadığını düşünüyorum.
6. Yabancı dil, muhasebe ve pazarlama derslerine ağırlık verilmelidir.
7. Staja önem verilmelidir.
8. Yönetim ile ilgili derslere ağırlık verilmelidir.
9. zele indirgenmiş iş hayatı ile ilgili bilgiler.
10. İletişim ve psikoloji.
11. Kişisel Gelişim.
12. Yönetim ve Maliye
13. Staj ve Rehberlik.



## IX) DEĞERLENDİRME VE SONUÇLAR

“ Şu Anda Geldiğim Pozisyona Gelmek İçin Mutlaka İ.Ü. SBF'yi Bitirmem Gerekmezdi ” İfadesine, Katılıp Katılmadığınızı Nedenleri İle Birlikte Yazınız. Sorusuna verilen cevapların çoğunluğu şu anda bulunulan pozisyona gelmek için SBF'yi bitirmek gerekmezdi, ancak bu okuldan mezun olmanın hayatımızı daha değerli hale getirdiğini ve dünyayı daha doğru algılamamızı sağladığını düşünüyoruz diyor SBF mezunları.

Kuramsal çerçevede iddia edildiği üzere yapılan bu çalışmanın sonuçları arasında SBF'de okumanın toplumun üst katmanlarına tımanmak ve özellikle kamu kesiminde yer almanın en önemli neden olduğunu görebiliyoruz. Yine bu çalışmada, kamu kesiminin ekonomik yapı içinde daha az yer aldığı İstanbul'da okumanın bu motivasyonu zayıflattığı da görülmektedir.

Okulumuz mezunları üzerinde yapılan ilk çalışma olan bu çalışmaya göre elde edilen sonuçların ağırlıklı ortak paydalarını aşağıdaki şekilde sırlayabiliriz.

SBF; çoğunlukla erkek, şehirli, orta ve alt gelir grubu ailelerden gelen, Lise veya Anadolu Lisesinden mezun olan bireylerce tercih edilmektedir. Seçme Sınavı Sonuçlarına göre yerleştirme yapıldığından ön sıralarda yerleştirme talep edilen bir eğitim kurumu değildir. Ailelerin orta ve alt gelir gruplarından olmasına bağlı olarak eğitim süresince maddi imkansızlık çeken ciddi bir kesim vardır. Ancak maddi imkansızlıklara rağmen çalışarak öğrenime devam eden öğrenci sayısı da oldukça azdır. İstanbul'un bu konuda diğer şehirlere göre daha çok imkan sunduğu dikkate alındığında elde edilen sonuçların çok daha olumsuz anlam taşıdığı da gözlerden kaçırılmamalıdır.

SBF'de okuyanlar çok çocuklu ailelerin ilk olarak üniversite okuyan bireyleridir. Lisans eğitiminden sonra eğitime devam etme isteği zayıftır. Eğitimleri sırasında ders içeriklerini yeterli bulmamakta ve en çok hukuk ve hukukla ilgili derslere ilgi göstermektedirler.

Okulu bitirince hemen gelir getiren bir işte çalışma isteği yüksek olmakla birlikte, çalışılacak iş için



hedef belirleyen öğrenci sayısı az sayıdadır. Meslekler ve meslek içerikleri ile ilgili bilgi edinme isteğinde olan sayısı daha da aşağıdadır. Mezunlar, gelir getiren bir işi genellikle tesadüfen bulmakta ve bir işe yerleştirilmek için mutlaka torpil gerektiğine inanmaktadırlar. İşe girişte bu kadar yüksek tesadüflik görülmesinde, meslek seçimine ilişkin daha önceden bir karar verilmemiş olması önemli rol oynamaktadır. Mezunlar okul yıllarında kariyer günleri ya düzenlenmediğini düzenlense bile bundan haberdar edilmediklerini düşünmektedirler.

Sonuç olarak, açılan üniversite sayısının artması ve bütünsel manada eğitim kalitesinin düşmesine paralel, SBF'ye giren öğrencilerin görece olarak yüksek puan gruplarından olmadığı ve alınan öğrenci sayısı ile birlikte eğitim altyapısının yükseltilmemesi de dikkate alındığında ilerisi için harcanması gereken SBF odaklı mesainin daha da artması gerekmektedir. Ayrıca, Sosyal Bilimlerde Eğitim veren Fakültelerin nispeten daha kolay ve ucuz kurulabilmesine bağlı olarak, İktisat-Siyasal Bilgiler ve Hukuk Fakülteleri ile Sosyal Bilimlerin 3 önemli ayağında ciddi bir segmentasyon oluşmuş ve bu segmentasyonda Hukuk Fakülteleri öne çıkmıştır. Bu durum 30 yıl önce Siyasal Bilgiler Fakülteleri lehine idi.

# Doğum Borçlanmasında Beklentiler Karşılandı mı?

**Mahmut KOTAN**

(SGK Başmüfettişi, Gebze Sosyal Güvenlik Merkez Müdürü Vekili)

## I- GİRİŞ

Bilindiği üzere 01.10.2008 tarihinde yürürlüğe giren 5510 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile birlikte sosyal güvenlikle alakalı olarak birçok alanda norm ve standart birliği sağlanmış bunun yanı sıra reform niteliğinde sigortalılar lehinde birçok yenilik yapılmıştır. Söz konusu yeniliklerden biri de daha önceki sosyal güvenlik yasalarında hiç düzenlenmemiş olan “kadın sigortalılara doğum borçlanması” hakkının tanınmasıdır. Ancak yasayla verilen bu hak Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından daraltıcı bir yorumla ele alınmış ve hakkın kullanımı zorlaştırıcı birtakım şartlara bağlanmıştır. Yasanın yürürlüğe girdiği bu iki yıllık süreç içerisinde SGK çıkarmış olduğu tebliğ ve genelgelerle hizmet borçlanması ile ilgili yasa metnini son tahlilde “iki ileri bir geri” şeklinde yorumlayarak yasanın sigortalıya vermiş olduğu bir hakkı Yargısal yollarla elde etmesine zemin hazırlamıştır. Biz bu makalemizde kadın sigortalılara yasayla verilen “doğum borçlanması” hakkının ne şekilde kullanılabileceğini SGK Tebliğ ve Genelgeleri bağlamında karşılaştırılmalı olarak konu edineceğiz.

## II- YASAL DURUM ve UYGULAMA

Sigortalıların borçlanabileceği süreler 5510 sayılı Yasanın 41. maddesinde düzenlenmiş olup, 1. fıkranın “a” bendine göre Bu Kanuna göre sigortalı sayılanların; “4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamındaki sigortalı kadının, iki defaya mahsus olmak üzere doğum tarihinden sonra iki yıllık süreyi geçmemek kaydıyla hizmet akdine istinaden işyerinde çalışmaması ve çocuğunun yaşaması şartıyla talepte bulunulan süreleri,

kendilerinin veya hak sahiplerinin yazılı talepte bulunmaları ve talep tarihinde 82 nci maddeye göre belirlenen prime esas günlük kazanç alt ve üst sınırları arasında olmak üzere, kendilerince belirlenecek günlük kazancın % 32'si üzerinden hesaplanacak primlerini borcun tebliği tarihinden itibaren bir ay içinde ödemeleri şartı ile borçlandırılarak, borçlandırılan süreleri sigortalılıklarına sayılır.”

Söz konusu düzenleme ile doğum nedeniyle çalıştığı işinden ayrılmak zorunda kalan kadın sigortalılara doğumdan sonra sigortasız geçirdikleri belli süreleri borçlanarak hizmet olarak değerlendirilme imkanı sağlanmıştır.

Yasa metninin incelenmesinden de anlaşılacağı üzere kanun koyucu tarafından, bilinen adıyla SSK'lı(yeni tabiri ile 4/a'lı) sigortalı kadınların doğum borçlanması yapabilmelerinin tek şartı olarak müracaat tarihinde tescil edilmiş olmalarını öngörmüş olup, doğumdan önce sigortalı olmaları gerektiğine dair açık bir hükme yer vermemiştir. İşte yasa koyucunun sigortalılar lehine yorumlanması gereken(ki askerlik borçlanması ile ilgili düzenlemeler sigortalılar lehine öteden beri uygulanmaktadır) bu düzenlemesi SGK tarafından Tebliğ ve Genelgeler ile daraltılmıştır. Şöyle ki:

Hizmet borçlanmasıyla alakalı 5510 sayılı Kanunun uygulamasına yönelik ilk uygulama 28/09/2008 tarihinde “Hizmet Borçlanma İşlemlerinin Usul ve Esasları Hakkında Tebliğ” ile duyurulmuş ve 26/12/2008 tarihli 2008/111 sayılı Genelge ile Müdürlüklere talimatlandırılmıştır. Söz konusu Tebliğde “4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamındaki sigortalı kadının, **ilk defa sigortalı olarak çalışmaya başladığı tarihten sonra** iki defaya mahsus olmak üzere doğum tarihinden itibaren geçen iki yıllık süreyi geçmemek kaydıyla hizmet akdine istinaden işyerinde çalışmaması ve çocuğunun yaşaması şartıyla talepte bulunulan süreler” borçlandırılacaktır, dendiikten sonra genelge ile Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamındaki sigortalı kadının doğum nedeniyle çalışmadığı iki yıllık süreyi borçlanabilmesi için;

**a-** Sigortalı kadının doğumdan önce çalışmaya



başlayarak sigortalılık şartını yerine getirmesi,  
**b-** Doğumun çalıştığı işinden ayrıldıktan sonra 300 gün içinde gerçekleşmesi,  
**c-** Doğumdan sonra adına prim ödenmemesi ve borçlanacağı sürede çocuğunun yaşaması, şartları getirilmiştir.

Yani gerçekte yukarıda belirttiğimiz yasa metninde hiç yer almamasına rağmen SGK üst yönetimi olmadık gerekçelerle kadın sigortalıların doğum borçlanmasını tabir yerindeyse zorlaştırmak için kırk dereden su getirme şartına bağlamıştı.

Bütün bu zoraki daraltıcı yorum ve engeller kamuoyunda tepkiyle karşılaşıncı ve Yargı mercileri de sigortalıları haklı bulunca SGK geri adım atmak ve yeni bir düzenlemeye gitmek zorunda kaldı.

Bu çerçevede "Hizmet Borçlanma İşlemlerinin Usul ve Esasları Hakkında Tebliğ" 01/7/2010 tarihinde yayımlanmış ve sözkonusu Tebliğ esasları doğrultusunda 2008/111 sayılı Genelgede de değişiklikler yapılarak 16.09.2010 tarih 2010/106 sayılı Genelge yayımlanmıştır.

Tebliğde; 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamındaki sigortalı kadının, iki defaya mahsus olmak üzere doğum tarihinden sonra iki yıllık süreyi geçmemek kaydıyla hizmet akdine istinaden işyerinde çalışmaması ve çocuğunun yaşaması şartıyla talepte bulunulan süreler borçlanma kapsamında sayılmıştır.

Dikkat edilirse Tebliğin çıktığı tarih ile Genelgenin yayımlandığı tarih arasında geçen iki buçuk aylık süre içerisinde kamuoyunda şöyle bir algı ve beklenti oluştu: "SGK ilk başta yaptığı hatadan dönerek sigortalılar lehine bir düzenleme yaptı. Artık sigortalı kadın hangi tarihte 4/a(SSK'lı) kapsamında tescil edilmiş olursa olsun geriye yönelik olarak doğum borçlanmasını yaparak yaşını da geri çekmek suretiyle 4 yıl erken emekli olabilecekti."

Ancak bütün bu olumlu beklentiler 16.09.2010 tarihinde Genelgenin yayımlanması ile kısmen karşılanmakla birlikte asıl beklenti boşa çıktı. Genelgedeki yeni duruma göre; 5510 sayılı Kanunun 41 inci maddesinin (a) bendine göre kadın **sigortalıların doğum nedeniyle çalışmadıkları**

**en fazla iki defa olmak üzere ikişer yıllık sürelerinin borçlandırılmasında sigortalının doğumdan önce 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında tescil edilmiş olması ve adına kısa ya da uzun vadeli sigorta kolları yönünden prim ödenmiş olması yeterli sayılacak;** doğumun çalıştığı işinden ayrıldıktan sonra 300 gün içinde gerçekleşmesi şartı aranmayacaktır.

Yasanın 41. maddesinin 3. fıkrasında açıkça "Bu Kanuna göre tespit edilen sigortalılığın başlangıç tarihinden önceki süreler için borçlandırılma halinde, sigortalılığın başlangıç tarihi, borçlandırılan gün sayısı kadar geriye götürülür..." denmesine rağmen askerlik borçlanmasında erkek sigortalıya bu fıkra hükmü doğrultusunda verilen sigortalılık başlangıcından önceki askerlik süresini borçlanma hakkı, kadın sigortalılarımızdan doğum borçlanması yönünden esirgenmiştir.

Görüldüğü üzere kadın sigortalının doğum borçlanması yapabilmesi için mutlak surette doğum yaptığı tarihten önde mülga 506 veya mer'i 5510 sayılı Yasanın 4. maddesinin 1/a fıkrası kapsamında "hizmet akdine" istinaden sigortalı olarak çalışmış ve tescil edilmiş olması şartı yanı sıra adına mutlaka prim ödenmiş olması da gerekmektedir. Örneğin Sigortalı (A) , bir işyerinde çalışmaya başlamış, sigortalı işe giriş bildirgesi de verilmiş ama primleri ödenmemişse bu sigortalı doğum borçlanmasından faydalanamayacaktır.

Bu bağlamda değerlendirildiğinde doğum borçlanması talebinde bulunan kadın sigortalıların doğum yaptığı tarihten sonra adına primi ödenmiş süreler borçlanma hesabında dikkate alınmayacak, doğum borçlanması yapılacak sürede çocuğun vefat etmesi halinde vefat tarihine kadar olan süreler borçlandırılacaktır. İlk doğumunu yaptıktan sonra iki yıl dolmadan ikinci doğumunu yapan kadın sigortalı, ilk doğumdan ikinci doğuma kadar geçen süre ile ikinci doğum için borçlanabileceği iki yıllık sürenin toplamı kadar geçen süreyi borçlanabilecektir.

Görüldüğü üzere bir önceki genelgede var olan şartlardan birincisi(a) hariç diğer ikisi(b ve c) sigortalılar lehine kaldırılmış veya esnetilmiş ancak

bu kısmi iyileştirme sigortalıya erken emekli olma ve dilediği tarihte 4/a kapsamına girerek daha önceden yapmış olduğu doğumları borçlanma hakkını vermemektedir.

Bu muvacehede konuyu sigortalı kadının çeşitli sosyal güvenlik mevzuatı çerçevesindeki çalışması bağlamında SGK tarafından çıkarılan son genelge çerçevesinde örneklendirerek açıklamak ve çelişkileri ortaya koymak yerinde olacaktır.

#### A- Sadece 506 Sayılı Kanuna Tabi Çalışma Hali

**Örnek-1:** 15/06/1992 tarihinde 506 sayılı Kanun kapsamında çalışmaya başlayan Ayşe Z'nin 20/05/1996 tarihinde zorunlu sigortalılığı sona ermiştir. Bu tarihten sonra da doğum ilk tarihine kadar hiç çalışmamıştır. Adı geçen sigortalı, 15/05/1991 tarihinde ilk doğumunu ve 05/01/1998 tarihinde ise ikinci doğumunu yapmıştır. Ayşe Z'nin ilk doğumu sigorta başlangıcından önce olduğu için 15/05/1991 tarihinde yapmış olduğu doğum borçlanma kapsamında değerlendirilmeyecek; sigortalı çalışmaya başladığı tarihten sonra 05/01/1998 tarihinde yapmış olduğu doğumu müracaatı halinde borçlanabilecektir.

**Örnek-2:** 15/03/2001 tarihinde 506 sayılı Kanun kapsamında tescilli bulunan(yani sadece SSK girişi, diğer bir ifadeyle sigortalı işe giriş bildirgesi verilmiş olan) sigortalı Hülya K, 18/12/2002 tarihinde doğum yapmıştır. Yapılan incelemede sigortalı adına malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödenmediği anlaşıldığından sigortalı Hülya K'nın, doğum borçlanması talebi kabul edilmeyecektir.

Görüldüğü gibi sigortalının 506 sayılı Kanuna göre tescil edilmiş diğer bir ifadeyle o zamanki adıyla SSK'ya bildirilmiş olması doğum borçlanmasını yapması için yeterli olmamaktadır. Mutlaka adına uzun vadeli dediğimiz sigorta primlerinin de ödenmiş olması gerekmektedir. Bu durum emeklilikte de karşımıza çıkan bir olgu olup, sigortalının ilk işe girdiği yani bildirgenin verildiği tarihte primi ödenmemiş ve örneğin bir yıl sonra primi ödenmeye başlamışsa, SGK kayıtlarında tescil tarihi ilk işe giriş tarihi gözükse bile emeklilik yaşının ve primin başlangıcı bir yıl sonra adına prim ödenen tarih olmaktadır.

**Örnek-3:** 01/05/1990 tarihinde 506 sayılı Kanuna tabi olarak çalışmaya başlayan, 6/6/1995, 13/11/1998, 20/11/2001 ve 14/10/2007 tarihlerinde 4 doğum yapan sigortalı Filiz, doğumlardan sonraki çalışmadığı süreleri borçlanmak için müracaat etmiştir. Bu durumda yasa gereği sigortalının 2 doğum için borçlanma hakkı olduğundan, tercih ettiği doğumlardan ikisi için borçlanma işlemi gerçekleştirilecektir.

#### B- 506 Sayılı Kanuna ve 1479 Sayılı Kanuna Tabi Çalışma Hali

**Örnek-1:** 15/11/1987 tarihinde 506 sayılı Kanun kapsamında çalışmaya başlayan sigortalı Zeynep B'nin 30/06/1988 tarihinde sigortalılığı sona ermiş, 05/08/1990 tarihi itibarıyla 1479 sayılı Kanun kapsamında çalışmaya başlamış olup bu kapsamdaki sigortalılığı halen devam etmektedir. Sigortalı 01/01/1987 ve 14/01/1995 tarihlerinde 2 doğum yapmıştır. Doğum borçlanması için müracaatta bulunan sigortalı, birinci doğumunun işe girdiği tarihten önce, ikinci doğumunun ise 1479 sayılı Kanuna tabi sigortalı iken gerçekleşmesi nedeniyle borçlandırılmayacaktır.

**Örnek-2:** 01/01/2000-15/04/2004 tarihleri arasında 506 sayılı Kanuna, 15/07/2006-10/05/2008 tarihleri arasında 1479 sayılı Kanuna, 01/05/2009-30/07/2010 tarihleri arasında 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendine tabi sigortalı olan Gülizar, 15/05/2005 ve 14/10/2008 tarihlerinde 2 doğum yapmıştır. Bu durumda sigortalının 15/05/2006 tarihindeki doğum süresi borçlandırılacak, 14/10/2008 tarihindeki doğumu ise son defa 1479 sayılı Kanuna tabi sigortalı olduğundan borçlandırılmayacaktır.

Örneklerde görüldüğü üzere Bağ-Kur sigortalılarına bu hak verilmemiş olup, sadece SSK çalışması olan yani araya veya başa/sona 4/b sigortalılığı girmemiş süreler borçlandırılabilir. Bu durum da eşitlik ilkesine aykırılık teşkil etmektedir.

#### C- 506 Sayılı Kanuna Tabi Zorunlu Çalışma ve İsteğe Bağlı Sigorta Hali

c-1) 01.10.2008 Öncesi Doğum

**Örnek-1:** 20/11/1994-22/11/1995 tarihleri arasında 506 sayılı Kanuna tabi zorunlu, 1/3/1998-30/9/2007 tarihleri arasında 506 sayılı Kanunun mülga 85 inci maddesine göre isteğe bağlı sigortalı olan sigortalı Dilek, 18/5/1996 ve 25/10/2008 tarihlerinde 2 doğum yapmıştır. Sigortalının doğum borçlanması için müracaat etmesi halinde her iki doğumu da borçlandırılabilir.

c-2) 01.10.2008 Öncesi ve Sonrası Doğum

**Örnek-2:** 18/12/1995-25/11/1997 tarihleri arasında 506 sayılı Kanuna tabi olarak çalışan, 1/3/2007 tarihinde 506 sayılı Kanunun mülga 85 inci maddesine göre isteğe bağlı sigortalılığı başlayan ve 30/10/2009 tarihinde sona eren sigortalı Emine, 12/12/1998 ve 1/9/2010 tarihlerinde 2 doğum yapmıştır. Sigortalının doğum borçlanması için müracaat etmesi halinde 12/12/1998 tarihinde yapmış olduğu doğumu borçlandırılacak, 1/10/2008 tarihinden sonraki süreleri isteğe bağlı sigortalı olarak 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine kapsamında sigortalı olduğundan 1/9/2010 tarihindeki doğumu borçlandırılmayacaktır.

Bu iki örnekte de görüldüğü üzere 01.10.2008 tarihi bir milat olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu tarih 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Yasasının yürürlük tarihi olup, sözkonusu tarihten sonra isteğe bağlı sigortaya devam edenler ve/veya ilk defa isteğe bağlı sigorta primi ödeyenler 4/b'li yani eski adıyla Bağ-Kurlu gibi değerlendirilmişlerdir. Dikkat edilirse Bağ-Kurlu demiyoruz, Bağ-Kurlu gibi diyoruz. Burada asıl olan statünün kendisidir. Yasada 4/b statüsünde olanlara doğum borçlanması hakkı verilmediğinden bu statüye tabi olanlar mezkür haktan faydalanamayacaklardır.

#### **D- Çok Özel Bir İstisna: Çıraklık ve Zorunlu Staj Hali**

Yasada ve genelgede açık bir hüküm bulunmamasına rağmen SGK genelgesini çıkararak nerden bulmuşlarsa sadece çıraklara yönelik bir örnek vermişler.

Örnek aynen şöyle: "15 yaşında 3308 sayılı Kanun



kapsamında çıraklığı nedeniyle 3/4/1996 tarihinde 506 sayılı Kanun kapsamında tescili yapılan ve bugüne kadar başka çalışması bulunmayan sigortalı (H), 25/4/2006 tarihinde doğum yapmış olup, müracaat etmesi halinde söz konusu süreyi borçlanabilecektir."

3308 Sayılı Mesleki Eğitim Kanununun 25. maddesine göre aday çırak, çırak ve işletmelerde meslek eğitimi gören öğrencilere sözleşmenin akdedilmesi ile 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun iş kazaları ve meslek hastalıkları ile hastalık sigortaları hükümleri uygulanmakta; sigorta primleri 1475 sayılı İş Kanununun 33 üncü maddesi gereğince bunların yaşına uygun asgari ücretin% 50'si üzerinden Bakanlık bütçesine konulan ödenekle karşılanmaktadır.

Bu bağlamda 3308 sayılı "Mesleki Eğitim Kanunu" kapsamındaki çıraklar ve işletmelerde, mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumlarında örgün eğitim gören öğrenciler, bu staj ve çıraklık döneminde 4/a kapsamında (yani SSK'lı) sigortalı olmaktadır. Ancak bunlar hakkında yukarıda belirtilen yasa hükmü gereği çıraklık devresi sayılan süre için, iş kazaları ile meslek hastalıkları ve hastalık sigortaları uygulanmaktadır. Çıraklar hakkında, analık sigortası ile emekliliğe matuf uzun vadeli sigorta kolları olan malullük, yaşlılık ve ölüm sigorta kolları uygulanmamaktadır. Çıraklık veya staj döneminde emeklilikle ilgili malullük, yaşlılık ve ölüm sigortası primleri ödenmediği için de bu sigorta başlangıç tarihleri SGK tarafından emeklilik hesabında dikkate alınmamaktadır.

Hal böyle iken Çıraklık Eğitim Merkezi, Ticaret Meslek



Lisesi gibi meslek liselerinde öğrencilik döneminde staj (işletmelerde beceri eğitimi) yapanların, staj sigortası ile normal sigortalı oldukları tarih arasındaki sürede yaptıkları doğumlara borçlanma hakkının verilmesi bu sigortalılara önemli bir avantaj sağlamaktadır. Yani, önce staj sigortasını başlatıp, normal sigortalı olmadan önce doğum yapanlar bu aradaki doğum süresini borçlanabilecek olup, bu şekilde borçlanma yapılması halinde, sigortalı başlangıç tarihi de geriye gidecektir.

Öte yandan çaralık ve zorunlu staj gibi sürelerde çalışanlara uzun vadeli sigorta kollarından sigorta başlangıç hakkının verilmemesi ancak bunlara bu yönde bir borçlanma hakkının verilmiş olması ki sonuçta bu durum emekliliği de doğrudan etkilemektedir- bizce bir çelişki oluşturmaktadır.

#### **E- 2925 Sayılı Kanuna Tabi Tarım Sigortalılığı Hali**

Genelgenin içeriği bu konuda tam bir kafa karışıklığı yaratmaktadır. Yorum yapmadan genelgenin bu konuyla ilgili açıklamasını ve örneklerine bakılacak olursa bu durum net bir biçimde görülecektir.

“2925 sayılı Kanuna tabi sigortalılığı devam edenler ile hak sahipleri 5510 sayılı Kanununun 41 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi hükmü gereğince borçlanma yapabilecektir. Ancak, 2925 sayılı Kanuna tabi sigortalılığı devam edenlerin, 5510 sayılı Kanununun geçici 1 inci maddesi uyarınca Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında 506 sayılı Kanuna göre tescil edilmiş ve kısa ya da uzun vadeli sigorta kolları yönünden adına prim ödenmiş olması halinde kendileri veya hak sahipleri Kanununun 41 inci maddesinin ilgili bentler kapsamında borçlanma yapabileceklerdir.”

**Örnek-1:** 1/1/1998-1/1/2008 tarihleri arasında 2925 sayılı Kanuna göre tarım sigortalılığı bulunan sigortalı (İ), 12/7/2000 tarihinde doğum yapmış 13/8/2010 tarihinde doğum borçlanması yapmak için müracaat etmiş olup sigortalının 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalılığı bulunmadığından doğum borçlanması talebi kabul edilmeyecektir.



**Örnek-2:** 1/1/1986-1/1/1990 tarihleri arasında 2925 sayılı Kanuna, 25/12/1991-15/12/1992 tarihleri arasında 506 sayılı Kanuna tabi olan sigortalı (İ), 3/2/1990 ve 8/9/1993 tarihlerinde 2 doğum yapmıştır. Sigortalının müracaatı halinde 8/9/1993 tarihinde yaptığı doğumundan dolayı borçlanma yapabilecek, ancak, 3/2/1990 tarihinde son defa 2925 sayılı Kanuna tabi iken yaptığı doğumdan dolayı borçlandırılmayacaktır.”

Şimdi hangisi doğru, Genelge açıklaması mı örnekler mi? Memurun kafası karışmışken, varın siz sıradan vatandaşları düşünün! Yani Genelge diyor ki mülga 2925 sayılı Kanuna göre tarım sigortalısı olarak tescil edilmiş olup da bu durumunu 01.10.2008 tarihinden sonra da halen kesintisiz devam ettirenler borçlanabilir, kesintisi olanlar veya tarım sigortalılığı sona erenler borçlanamaz. Bizce bu durum Anayasada yer alan eşitlik ilkesine aykırılık teşkil etmektedir.

#### **F- 5434 Sayılı Yasaya Tabi Çalışma Hali**

**Örnek-1:** Sigortalı Nesrin, 15.05.1997 tarihinden 15.12.1999 tarihine kadar 506 sayılı Yasaya tabi olarak çalışmıştır. Sigortalı 01.01.2000 tarihinde 657 sayılı Yasa kapsamında memur olarak 5434 Sayılı Yasa statüsünde(mer'i düzenleme ile 5510 sy. Kanuna göre 4/c statüsünde) öğretmen olarak çalışmaya başlamıştır. 13.07.2001 ve 30.11.2005 tarihinde iki çocuğu olmuştur. Adı geçen sigortalı, çocuklarının doğduğu tarihlerden önce 4/a kapsamında sigortalılığı bulunmadığından doğum

borçlanmasından faydalanamayacaktır.

**Örnek-2:** 18/05/1990-25/12/2002 tarihleri arasında 506 sayılı Kanuna tabi hizmetleri bulunan ve 15/04/2007 tarihinde 5434 sayılı Kanuna tabi göreve başlayan ve halen bu görevi devam eden sigortalı Kübra, 05/10/2010 tarihli dilekçesiyle 20/05/2004 tarihinde doğum yaptığını belirterek doğum sonrası iki yıllık süreyi borçlanmak için başvuruda bulunmuştur. Sigortalının 20/05/2004- 19/05/2006 tarihleri arasındaki 2 yıllık süresi 506 sayılı Kanuna tabi hizmetlerinin bulunduğu sosyal güvenlik il müdürlüğünce/sosyal güvenlik merkezince 5510 sayılı Kanununun 41 inci maddesi uyarınca seçeceği prime esas günlük kazanç tutarı üzerinden borçlandırılacaktır. Yukarıdaki örneklerden de anlaşılacağı üzere doğum borçlanması yapmak isteyen sigortalının mutlaka doğum tarihinden önce 506 sayılı yasaya tabi bir çalışmasının olması gerekmektedir.

### III- SONUÇ

Özetlemek gerekirse kadın sigortalının son durumundaki sosyal güvenlik statüsüne göre doğumdan önce 4/a kapsamında tescil edilmiş olması bu borçlanmanın özünü oluşturmaktadır.

Yukarıda vermiş olduğumuz örnekler ayrı ayrı değerlendirildiğinde görülecektir ki genelgedeki bu kısıtlayıcı hüküm(doğumdan önce tescil edilmiş olma şartı), erkeklere askerlik borçlanmasında verilen sigorta başlangıcından önceki borçlanma hakkının kadınlarımıza verilmemesi gibi bir sonucu doğurmaktadır ki Ülkemiz çalışma şartları ve hayatın olağan akışı göz önünde bulundurulduğunda bizce isabetli görülmemiştir.

Bize göre erkek sigortalılara tanınan sigortalılık başlangıcından önceki askerlik süresini borçlanarak sigorta başlangıcını borçlanılan süre kadar geriye götürme hakkının kadın sigortalılara da tanınmasının hak ve nefaset ilkeleri ve kadınımıza anayasa ile tanınan pozitif iyileştirme anlamında da yerinde olacaktır.



Öte yandan doğum borçlanması talebinde bulunan kadın sigortalının işvereninden belge istenilmeksizin SGK hizmet kayıtlarından tespiti yapılarak sonuçlandırılacaktır

# 1 Gün Erken Giren, 4 Yıl Geç Emekli Oluyor

**Dr. Resul KURT**

info@resulkurt.com

www.resulkurt.com

Onları bilemezsiniz, tanıyamazsınız... Onları keşfetmek çok zor... Kimselerin görmediği, bilmediği bir dünyanın kapılarını aralamak gibi bir şey bu. Hissedilmeyen duyguları hissetmek, tadılmayan acıları tatmak, yaşanmayan sevgileri yaşamak, görülmeyen rüyaları görmek, kurulmayan hayalleri kurmak...

Anlatmak istesenez de kelimelere dökemiyorsunuz düşüncelerinizi. Onları anlayabilmeniz için yaşamanız; onların dünyalarına girebilmeniz için de yalnızca kendinizden biraz fedakarlık yapmanız gerekiyor. Yaşadıkları zorlukları yaşamak, maruz kaldıkları tavırlara maruz kalmak, biraz olsun onların dünyaları hakkında bilgi ve fikir sahibi olmanıza yetiyor da artıyor bile. Kimlerden bahsettiğimizi anlamışsınızdır; özürülümüzden bahsediyoruz. Başbakanlık Özürülüler İdaresi Başkanlığı tarafından yapılan 'Türkiye Özürülüler Araştırması' sonuçlarına göre, özürlü olan nüfusun toplam nüfus içindeki oranı yüzde 12 civarındadır.

Özürülülerin işgücüne katılmaları ile ilgili verilere bakıldığında yaklaşık yüzde 78'nin işgücüne dahil olmadığı görülmektedir. İşgücüne dahil olan yaklaşık yüzde 22'lik oranın ise yalnız yaklaşık yüzde 20'si istihdam edilmektedir.

Yoksulluk, özürülülüğün neden ve sonucundaki belki de en önemli etkidir. Özellikle çalışma yaşamında özürülülere yönelik negatif ayrımcılık bilinen bir gerçektir. Özürülülerin haksızlığa maruz kaldıkları



hususlardan birisi de özürlü emekliliği konusundadır. Yüzde 40 ve üzerinde çalışma gücü kaybı olan özürülüler belli sigortalılık süresini ve prim gün sayısını doldurmuşlarsa yaş şartı aranmaksızın emekli olabiliyorlar.

1 Ekim 2008 öncesi sigortalılar aşağıda belirtilen işe giriş tarihleri ile çalışma gücü kaybı oranı ve derecesine göre belirli bir prim günü ve sigortalılık süresi ile yaşlılık aylığı bağlanabiliyor.

## a- 1 Ekim 2008 öncesi işe girenlerin özürlü emekliliği

1 Ekim 2008 öncesi işe giren özürlü sigortalıların kontrol muayenelerine gönderilmeleri SGK tarafından yapılacak ancak, sağlık kurulu raporları değerlendirilmek üzere yine Maliye Bakanlığı Merkez Sağlık Kuruluna gönderilecek. Sakatlığı nedeniyle vergi indiriminden yararlananların sağlık kurulu raporları SGK sağlık kurullarına gönderilmeyecek.

1 Ekim 2008 Öncesi SSK'lı Özürlü Rapor Oranı ve Derecesi			
Sigortalılık Başlangıcı	I. Derece (Yüzde 80 +)	II. Derece (Yüzde 60-79)	III. Derece (Yüzde 40-59)
05.08.1991 ve daha önce	15 yıl- 3600 gün	15 yıl- 3600 gün	15 yıl- 3600 gün
06.08.1991-05.08.1994	15 yıl- 3600 gün	15 yıl, 8 ay-3680 gün	16 yıl- 3760 gün
06.08.1994-05.08.1997	15 yıl- 3600 gün	16 yıl, 4 ay-3760 gün	17 yıl- 3920 gün
06.08.1997-05.08.2000	15 yıl- 3600 gün	17 yıl- 3840 gün	18 yıl- 4080 gün
06.08.2000-05.08.2003	15 yıl- 3600 gün	17 yıl, 8 ay-3920	19 yıl- 4240 gün
05.08.2003-30.09.2008	15 yıl- 3600 gün	18 yıl-4000 gün	20 yıl-4400 gün

### **b- 1 Ekim 2008 sonrası işe girenlerin özürlü emekliliği**

Bu sigortalılardan talepte bulunanların, 01.10.2008 tarihinden önce alınan sağlık kurulu raporları dikkate alınmayıp, öncelikle hastaneye sevk işlemleri yapılarak, bunların yeni tarihli sağlık kurulu raporları değerlendirilmek üzere Kurum Sağlık Kuruluna gönderilecek. 1 Ekim 2008 tarihinden sonra sigortalı olan özürülüler ise sakatlık vergi indirimi aranmadan aşağıda belirtilen rapor oranı ve derecesine göre emekli olabiliyorlar.

Buraya kadar bir yanlışlık fark etmedik diyorsanız, ikinci tabloya bir daha bakın. Birinci tabloda sigortalıların daha erken işe girmelerine karşın daha geç emekli olmaları getirilmiş. 06.08.1996 ila 30.09.2008 tarihleri arasında işe girmiş olan özürülüler 16-20 yıl arasında farklı gün sayıları ve sigortalılık süresi ile emekli olabiliyorlar. Oysa, ikinci tabloda daha farklı bir emeklilik koşulu aranıyor.

Örneğin, 30.09.2008 tarihinde işe giren yüzde 59 özürülü bir kişi sadece sakatlık vergi indirimi ile 20 yıl sigortalılık süresi ve 4400 günle emekli olurken, bir gün sonra 01.10.2008 tarihinde işe giren yüzde 59 özürülü SSK'lı ise 16 yıl sigortalılık süresi ve 3700 günle emekli olabiliyor. Yani, 1 gün sonra işe girenden hem sakatlık vergi indirimi aranmıyor, hem 4 yıl erken emekli olabiliyor ve hem de 700 gün daha az prim ödeyerek emekli olabiliyor. Üstelik 01.10.2008 tarihinden önce çalışmaya başlayan ve sakatlık vergi indiriminden yararlanamayan özürülülere erken emeklilik hakkı da tanınmıyor.

Demek ki, bir gün erken giren dört yıl geç emekli



olabiliyormuş. Her ne kadar sakatlık vergi indiriminden yararlanma şartı ve özür hesaplama sistemi değişmiş bile olsa, hukukun genel bir kuralı olan lehe uygulamadan yararlanma hakkı verilmesi gerekmez mi? Her günü çile ve haksızlıkla geçen özürülüye bu haksızlık yapılır mı? Bunu da sizin vicdanınıza soruyorum.

<b>1 Ekim 2008 Sonrası SSK'lı Özürülü Rapor Oranı ve Derecesi</b>			
<b>Sigortalılık Başlangıcı</b>	<b>(Yüzde 60 +)</b>	<b>(Yüzde 50-59)</b>	<b>(Yüzde 40-49)</b>
01.10.2008 - 31.12.2008	15 yıl- 3700 gün	16 - 3700	18 - 4100
01.01.2009 - 31.12.2009	15 yıl- 3800 gün	16 - 3800	18 - 4200
01.01.2010 - 31.12.2010	15 yıl- 3900 gün	16 - 3900	18 - 4300
01.01.2011 - 31.12.2011	15 yıl- 3960 gün	16 - 4000	18 - 4400
01.01.2012 - 31.12.2012	15 yıl- 3960 gün	16 - 4100	18 - 4500
01.01.2013 - 31.12.2013	15 yıl- 3960 gün	16 - 4200	18 - 4600
01.01.2014 - 31.12.2014	15 yıl- 3960 gün	16 - 4300	18 - 4680
01.01.2015 tarihinden sonra	15 yıl- 3960 gün	16 - 4320	18 - 4680



# Çalışan Sadakati Üzerine Düşünceler

**Dr. Mahmut DEMİRKAN**

(1987 Mezunu, İnsan Kaynakları Uzmanı)  
mahmutdemirkan@yahoo.com.tr

Ünlü yönetim bilimci, P.F. Drucker, “yönetim için ayrılan zamanın %60’ı insanla ilgili sorunlara gidiyor” diyor. Çalışan sadakati konusu da bu oranın önemli bir kısmını oluşturan günümüz işletmelerinin yönetsel uğraş konularından birisidir. Biz de bu yazımızda çalışan sadakati konusuna değişik bir açıdan yaklaşmak istedik.

Bilindiği üzere **sadakat**; içten bağlılık, sağlam ve güçlü dostluk anlamına gelir. İçten bağlı, sadık insanlara da “sadakatlî insan” denilir. Eğer bu bağlılık, bir işletme ya da herhangi bir organizasyonun çalışanı veya üyesi tarafından gösteriliyor ise çalışan veya üye sadakatinden bahsedilir.

Çalışanlarda sadakat duygusunun ortaya çıkması belli bir zaman aldığı gibi, belli bir takım koşulların gerçekleşmesine de bağlıdır. Sadakat olgusunun oluşum sürecine dikkatle baktığımızda bunu rahatlıkla görebiliriz. Bu anlamda diyebiliriz ki sadakat, aslında iki taraflı ve belli bir süreçten sonra ortaya çıkan duygusal bir olgudur. Tıpkı etki-tepki süreci gibi. Yani insan kendisine iyilik yapıldığında teşekkür edip minnettar olur, kendisine yapılan iyiliği unutmaz, bir süre sonra onu yapana saygı ve bağlılık gösterir. Eğer durduk yerde bir kişi başka bir kişiye bağlılık gösteriyorsa bunun adı sadakat değil, başka bir şey olur. Sadakat olgusunda bir beklenti vardır ve bu beklenti gerçekleştikten sonra sadakat duygusu gelişir. Beklenti maddi (örneğin; parasal, ücret artışı gibi) veya manevi (örneğin; sevgi, saygı, itibar gibi) olabilir. Bu yönüyle sanki biraz olumsuz bir anlam da taşır. Ancak gerçek şu ki insanlar kendilerine maddi ve/veya manevi destek verenlere karşı daha fazla bağlı olurlar. Hatta daha öteye gidip diyebiliriz ki karşılık beklemeden sadakat olmaz, en azından uzun süreli olmaz, özellikle örgütsel davranış düzleminde. Bu yönüyle de beklentinin tatmin edilme seviyesi ile sadakatin veya bağlılığın ölçüsü doğru orantılıdır diyebiliriz: Beklentiler tatmin edildikçe çalışanlar daha çok sadık olur, bağlılıklar artar.



Biz yöneticiler hep yanılırız: Bizim bir elemanımız istediğimiz gibi çalışmadığında, bizi terk ettiğinde ve hele de rakip işletmeye geçtiğinde, genellikle onu suçlar ve arkasından deriz ki, zaten sadık bir kişi değildi, iyi ki gitti. Bu noktada kendi eksiklerimize bakmadığımız gibi, gidenlerin bizde oluşturduğu maddi ve manevi sonuçları da görmemezlikten geliriz. Yapılan araştırmalara göre, çalışanların neredeyse yarısı; işverenlerinin kendilerine yeterli ilgiyi göstermediğini, adil davranmadığını ve dolayısıyla işverene güven duymadıklarını söylüyor. Bu durum aynı zamanda çalışanların yansının bulduğu ilk fırsatta işletmelerini terk etme eğiliminde olduğunu da gösterir.

Oysa “çalışan” işletmesinden ve yöneticisinden bir şeyler bekliyor ve diyor ki;

1. Önce sen yönetim tarzını değiştir. Bana karşı açık ve dürüst ol, beni tehdit etme, bana liderlik et, yol göster. Yönetim sürecine beni de kat, teşvik et, yeteneklerimi gösterebilmem için bana fırsat sun (**yöneticilik tarzını değiştir**).
2. Bana gelecekte nerede olacağıma ilişkin yol göster. Nasıl terfi edebilirim, ne zaman nerede olabilirim? Önümün açık olduğunu görmek istiyorum (**bana terfi ve ilerleme olanakları sun**).
3. Çalışmamın karşılığını zamanında ver. Adil olduğunu da göster. Ek katkı sağlarsam beni ödüllendir (**ücrette adil ol**).
4. Güvencede olduğumu, eğer performansım

yeterliyse iş güvenliğine sahip olduğumu bana hissettir (**iş güvencesi ver**).

5. İşimi tanımla, özelliklerini ortaya koy, ona bir değer biç, eksiğim varsa onu tamamlamam için bana fırsat ver ve beni eğit (**kişisel gelişimim için bana eğitim ve gelişim fırsatları sun**).

Aslında sıraladığımız bu konular şirkete bağlılığı etkileyen temel faktörler, yani işletmelerde sadakati arttıran etkenler veya uygulamalar olarak karşımıza çıkıyor. Biz yöneticiler çalışanlarımızın işletmemimize sadık olmalarını istiyorsak bu beklentilere kulak vermek durumundayız. Özellikle de birinci ve beşinci faktörler her kademedeki yöneticiji ilgilendiren ve mutlaka bir şeylerin yapabileceği konuları içeriyor. Yani her kademedeki yönetici, elemanlarının beklentileri doğrultusunda kendi yönetim tarzında değişiklik yapabilir ve çalışanın kişisel gelişimine katkıda bulunup onun önünü açabilir. Diğerlerine belki bir miktar stratejik boyutları olduğu için fazla müdahil olamazlar, ancak kendi alanları ile ilgili yapacakları şeyler mutlaka vardır. Zira yine yapılan araştırmalar gösteriyor ki, işletmelerinden ayrılan insanların büyük bir bölümü yöneticisiyle anlaşamamasından dolayı işini terk etmiş veya etmek zorunda kalmış.

Kişisel yeteneğin ve entellektüel sermayenin sabit kıymetler kadar önemli olduğu bir dönemden geçiyoruz. Çalışan sadakatinin yüksek olduğu işletmelerde çalışanın performansı da verimliliği de artıyor. Bu da beraberinde müşteri sadakatini getiriyor. Bu bir gerçek. O halde; "çalışan sadakati müşteri sadakatini de beraberinde getiriyor" ve "sadakat duygusunun gelişim sürecinde önce karşı tarafın adım atması gerekir" diye bir gerçek varsa, önce yöneticilerin adım atmasından daha doğal bir şey olamaz. Yani yönetici önce "kendisine ayna tutmalı", çalışanlarının beklentilerine önce ben nasıl ve ne ölçüde cevap verebilirim demelidir. Eğer çalışanından sadakat bekliyor ve ondan etkin ve verimli bir şekilde faydalanmak istiyorsa.



## Sizin İçin Seçtiklerimiz

### Sözün Kısası

Birçok yönetici, takım elemanlarının topu alıp koşması konusunda çekingen davranır. Oysa ki, bilgilendirilmiş ve motive edilmiş birinin ne kadar hızlı hareket ettiğini görünce şaşırıp kalırsınız.

#### Lee Iacoca (Chrysler)

İnsan kendini adadığı amaçlara hizmet etmek için kendi kendini kontrol eder ve yönlendirir.

#### McGregor (Y Teorisi)

İnanıyorum ki bir kuruluşta başarı ve başarısızlık arasındaki gerçek farklar, kuruluşun içindeki kişilerin enerji ve yeteneklerini ne kadar iyi kullandıkları sorusunda aranabilir.

#### Thomas Watson Jr. (IBM)

## Yöneticinin Kütüphanesi

1. Ali Kemal Kastan, **Kur'an da İnsan Yönetimi**, Bilge Yayıncılık, İstanbul, 2007.

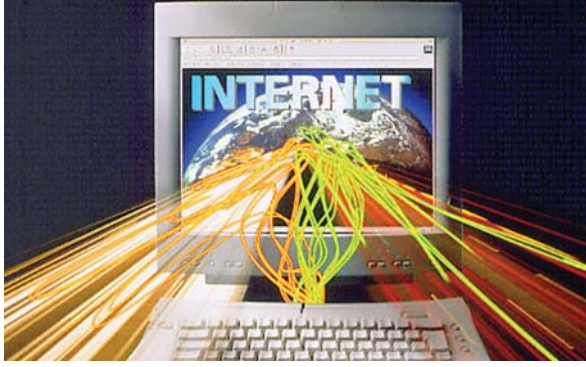
2. Don Cohen, Laurence Prusak (Çev.: Ahmet Kardam), **Kavrayamadığımız Zenginlik**, MESS Yayınları, İstanbul, 2001.

3. Jac Fitz-enz (Çev.: Gülden Şen), **Büyük Kuruluşlar İnsanı Nasıl Değerlendiriyor**, Sabah Kitapları, İstanbul, 1997.

# Sosyal Ağ Dönüşümü

**Ahmet Cem ÖZEN**

(2006 Mezunlu, Siyasi Analist)



Teknolojik gelişmelerin insanların günlük hayatını etkilediği bilinir ancak bunun sosyo-ekonomik sonuçları zaman zaman görmezden gelinir. İcat edilen her yeni teknoloji sosyal sistemde değişikliklere yol açar ve bu sürece direnenler de kaybederler.

Örneğin demir yolunun bulunması modern devletin etkinliğinin taşraya uzatmasını kolaylaştırdı ve merkezi devletlerin gücünü artırdı. Telgrafın bulunması devlet mekanizmasının daha hızlı hareket edebilmesine olanak sağladı. Telefonun icadı ile insanların bir miktar devlet kontrolünden bağımsız haberleşmelerinin önü açılırken televizyon ise yayın yapabilen merkezlerin gücünü artıran bir unsur olarak sahneye çıktı.

İnternetin yaygınlaştığı son 15 yılda insanoğlu bireysel haberleşme yolunda baş döndürücü bir hızla ilerliyor. Elektronik posta başlıca iletişim aracı haline gelirken resmi ve gayri resmi işlemler ile ekonomik faaliyetlerin büyük bir kısmı internet aracılığıyla yürütülür hale geldi. Bunun dışında son 5 yılda zirveye çıkan sosyal ağlar yalnızca ekonomik yaşamı değil insan ilişkilerini bile etkiler hale geldi.

## Sosyal Ağlar

İnternet teknolojisinin gelişmesi ve başlıca boş zaman geçirme kaynağı olması insanların katılımcı

olduğu ve gerçek hayattaki ilişkilerini haberleşme ötesi bir olguyla internete taşıdığı yeni bir dünyaya kapıların açılmasına neden oldu. Adeta bir sanal kimlik sahibi olan insanlar gerçek hayattaki haberleşme faaliyetlerinin tümünü internet üzerinde basit bir şekilde paylaşma imkanı buldular. Bu paylaşımın devasa boyutlara ulaşması ise beraberinde pek çok sosyolojik olgunun dönüşmesine yol açtı. Bunlardan en önemlileri olan Facebook ve Twitter'ın etkileri üzerinde duracağız.

## Facebook



2004 yılında Amerikalı Mark Zuckerberg'in Amerika'daki üniversiteler arası iletişimi geliştirmek için bulunduğu program daha sonra tüm dünyadaki kullanıcılara açıldı ve bugün 500 milyon kullanıcının hesabının olduğu dev bir sosyal ağa dönüştü.

Facebook kullanıcılarının birbirleriyle olan



paylaşımları insanların birbirine olan ulaşılabilirliğini artırdı ve bu durum insanların haberleşmeye olan harcamalarını da azalttı. İnsanlar tek bir iletiyle yüzlerce arkadaşlarına istedikleri mesajı ulaştırabilmeye ve birbirlerinden kilometrelerce uzakta bile olsalar birbirlerinin hayatlarını "gözetlemeye" başladılar.

Tüm kişisel bilgilerin toplandığı bir bilgi bankası haline gelen Facebook elbette buna ihtiyaç duyan kurumların ilgisini çekmekte gecikmedi. Pek çok firma yaş, cinsiyet, ülke ve kişisel ilgi ayrımından yararlanarak reklam vermeye başlarken güvenlik ve istihbarat birimleri de insanların kendi kişisel bilgilerini isteyerek paylaştıkları bu platformu kullanmaya başladılar. Bunun dışında insan kaynakları departmanlarının Facebook'u aktif biçimde kullanmaları da herhalde sürpriz değil.

## Twitter



2006'da hayata geçen Twitter kullanıcılarına her biri 140 karakterlik iletiler yazmasına fırsat veren bir platform. Kısa kısa notlar bırakmak her ne kadar basit bir işlem gibi gözükse de ünlülerin bu platforma ilgi göstermesi ile popülerliğini artıran Twitter bugün 100 milyondan fazla kullanıcıya sahip.

Twitter'ın insanlar tarafından çekici bulunması anlık iletişim imkanının sınırlarını zorlamasından kaynaklanıyor. Anlık gelişmeler kısa yazılar halinde tüm kullanıcılara yayılabilir. Böylece gruplar arası iletişim büyük bir hıza ulaşırken ünlü insanlar da kamuoyuna kolayca açıklama yapabileme şansına sahip oldular.

Bu yaygın imkanı cep telefonu ile internete bağlanabilme teknolojisi ile birleşince cebinde telefon olan her insan adeta bir medya organı haline geldi.



Artık twitter hesabı olan her insan açıklama yapabiliyor, ünlülerin yazılarına cevap verebiliyor ve gündemi takip ederek bir nevi haber ajansına dönüşebiliyor.

## Sosyal Ağların Toplumsal Dönüşümdeki Yeri

Daha hızlı iletişim kurulan bir dünyada yaşıyoruz artık. Bu sayede mikro örgütlenmeler daha öne çıkıyor ve toplumsal hayatta daha güçleniyorlar. Bu durum sivil toplumun toplum içindeki konumunu da farklılaştırıyor. Ayrıca kişisel bilgilerin daha aleni hale gelmesi eski davranış kalıplarını da değişmeye zorluyor.

Devlet dışı aktörler sosyal ağlar ile hem daha iyi organize oluyorlar hem de kendilerini kamuoyuna kolayca anlatabiliyorlar. Böylelikle mikro örgütlenmeler (cemaat, ad hoc gruplar ve lobi grupları vb.) toplum önünde kendilerine daha çok alan bulabiliyorlar. Bu durum merkezi yönetim yapısının giderek zayıflamasına neden oluyor.

Kişisel bilgilerin diğer insanlarca kolayca ulaşılır hale gelmesi ile insanlar daha dikkatli bir hayat sürmek zorunda hissediyorlar. Özellikle Facebook'un "ünsüz mağazini" haline gelmesi her bireyin bir süperstar gibi hissetmesine ve davranışlarını buna göre şekillendirmesine neden oluyor. Bunun sosyolojik yansıması insanların kendilerini tanımlamada klasik kalıpların dışarı çıkması şeklinde yaşanıyor.

İnsanların görüşlerini doğrudan yetkili kişilere iletebilme rahatlığı insanların zihinsel yapılarını bu yönde geliştirmelerine neden olacak bir gelişmedir.



*Bu sayede önümüzdeki dönemde doğrudan demokrasi denemeleri gündeme gelebilir. Örneğin internet üzerinden tartışılan bir yasa tasarısı veya daha da bir ileri adım olarak oylama yapılması tüm siyasi sistemin yeniden şekillenmesine yol açabilir.*

*Sosyal ağlardan geri dönüş olmayacağı kesin. Artık insanlar ortak bir ağda birbirleriyle anlık haberleşmeye ve paylaşım yapmaya devam edecekler. Bunun getireceği yeni sosyal şartlara uyum sağlayanlar bundan faydalanacak; bunu görmeyen ve hatta direnmeye çalışanlar ise kaybedecekler. Kazanan da her zamanki gibi kendi kurallarını koyacaktır.*

